

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...

Na vzhodni obali Jadrana

Politiški vtiski s potovanja

Pod tem naslovom je priobčil v znameniti reviji «Deutsche Rundschau» Max Fischer svoja opazovanja s potovanja po vzhodni obali Jadrana.

Mesto Zadar je izgubilo svojo gospodarsko pomembnost. Pred vojno glavno mesto Dalmacije, središče njenega prometa, bogato avstrijsko uradno mesto, je Zadar danes pristanišče brez zaledja, pač pa osamljena predstraža Italije z ozemljem 25 štirjaskih kilometrov.

Na Reko je dospel Fischer na dan obletnice priključitve k Italiji. Prickoval je navdušene narodne manifestacije meščanstva.

Fischer ugotavlja, da italijanska vlada ne podaja nikahil poravnih statističnih podlag o številnem razmerju italijanskih in slovenskih prebivalcev na novih italijanskih ozemljih.

Fischer ugotavlja, da italijanska vlada ne podaja nikahil poravnih statističnih podlag o številnem razmerju italijanskih in slovenskih prebivalcev na novih italijanskih ozemljih.

Fischer ugotavlja, da italijanska vlada ne podaja nikahil poravnih statističnih podlag o številnem razmerju italijanskih in slovenskih prebivalcev na novih italijanskih ozemljih.

Fischer ugotavlja, da italijanska vlada ne podaja nikahil poravnih statističnih podlag o številnem razmerju italijanskih in slovenskih prebivalcev na novih italijanskih ozemljih.

Fischer ugotavlja, da italijanska vlada ne podaja nikahil poravnih statističnih podlag o številnem razmerju italijanskih in slovenskih prebivalcev na novih italijanskih ozemljih.

kanje stikov s soplemenjaki v Jugoslaviji, marveč tudi okolnost, da sta oba voditelja slovske opozicije, poslanec Wilfan v Trstu in Šček v Gorici, neudina med seboj in se tako en del sil neplodno izgublja.

Če nima Slovan na novoitalijanskem ozemlju nadkriljujoče kulture, kakor Nemeč v Poadižju, občuti pa vendar vrednost svoje težke in globoke naravi napram lahki gibčnosti Italijana.

Agresivni elementi mislijo morda na možnost bodoče vojne, ki bi Slovane Italije združila z Jugoslavijo. Dr. Wilfan pa je pacifist, ki misli na doseg dobrih gospodarskih odnošajev med Italijo in Jugoslavijo in bolj človekoljubnega postopanja z manjšinami na podlagi uspehov splošne evropske zaščite manjšin.

Pred objavo nettunskih konvencij

Kralj Aleksander se udeleži proslave tisočletnice hrvatskega kraljevstva — Razmejitve z Albanijo

BEOGRAD, 12. (Izv.) Vlada je imela danes sejo predpoldne in popoldne. Na dopoldanski seji, ki je trajala od 10.30 do 13.30, je notranji minister Maksimović sporočil, da je pozval vse velike župane v Beograd, da jim da nova navodila.

Ministrski svet je sklenil, da se bo vlada udeležila proslave 1000-letnice hrvatskega kraljevstva v Zagrebu, ker bo prisostvoval slavnostim tudi kralj Aleksander.

Nadalje je ministrski svet razpravljal o trgovinski pogodbi z Avstrijo. S tem vprašanjem se je bavil večeraj ekonomsko-financijski odbor ministrov. Delegatom so se dala nova navodila, nakar so že sinoči odpotovali na Dunaj.

Financijski minister Stojadinović je sporočil, da se bodo v III. coni Dalmacije izmenjale avstrijske krole po istem ključu kakor so jih izmenjali Italijani. Tako določajo nettunske konvencije. Finančni minister je končno omenil tudi vprašanje sanacije Hrvatsko-slovskega gospodarskega društva, ki ima 30 milijonov deficita.

Ministrski svet je odobril kredit za zgraditev cerkve na Hvarju.

Z ozirom na razne polemike o nettunskih konvencijah je zunanji minister Ninčić izjavil novinarjem, da bodo nettunske konvencije v najkrajšem času objavljene. Dr. Rybář je bil brzojavno pozvan v Beograd, da pripravi vse potrebno za objavo.

Pašić odide iz Karlovih Varov

BEOGRAD, 12. (Izv.) Iz Karlovih Varov poročajo, da se je Pašić podal danes na kratek izprehod v avtomobilu. V okolici mesta se je prvič izprehajal tudi peš. Imel je posetiti predsednika Masaryka, a tega ni storil. Pašić ostane v Karlovih Varih še par dni, nakar se odpelje na Francosko v kopalnice.

Radićeva zgovornost preseda radikalom

BEOGRAD, 12. (Izv.) Imenovanje Stjepana Radića v delegacijo za zasedanje Društva narodov je dalš povod najrazličnejšim pripombam. Splošno prevladuje mnenje, da je vlada imenovala Stjepana Radića samo zato, da prepreči, da bi Radić kvaril delovanje vlade z novimi izjavami v domovini.

Današnje radikalno «Vreme» priporoča Radiću, naj bo tudi v Zenevi štedljiv

z izjavami in naj se zaveda, da je zastopnik Jugoslavije.

Stjepan Radić v ponovni avdienci BEOGRAD, 12. Včeraj je odpotoval minister Pavle Radić v Zagreb, kjer se sestane s svojim stricem g. Stjepanom Radićem, da ga spremlja na njegovi poti na Bled, kjer bo v četrtek zopet sprejet v avdienco.

Trgovinska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo

BEOGRAD, 11. Nocoj je imel sejo ekonomsko-financijski odbor ministrov. Vsa seja je bila posvečena trgovinskim pogajanjem z Avstrijo. Seji sta prisostvovala delegata g. Savić in Todorović. Minister trgovine Krajač je poročal, da so prišle pritožbe proti nameravi o trgovinski pogodbi z Avstrijo iz vseh strani države.

Na podlagi tega je odbor ministrov napravil znatne izpremembe o predlogu za trgovinsko pogodbo. Ti predlogi bodo jutri predloženi ministrskemu svetu v odobrenje. Takoj nato bodo odpotovali delegati na Dunaj, da na osnovi novih instrukcij nadaljujejo trgovinska pogajanja.

Atentat v Sarajevu

SARAJEVO, 12. Sinoči je bil izvršen atentat na podpredsednika albanske skupščine g. Zonu-Vijeti. Neki bivši albanski uradnik je vrjel v obraz podpredsedniku neko strupeno tekočino, ki mu je ožgala lice. K sreči niso prizadete oči. Meščanstvo je vprizorilo za atentatorjem veliko zasledovanje in se je posrečilo policiji aretirati ga. Atentator je priznal, da je storil zločin iz osvete, ker je bil preganjan na svojem uradniškem položaju, ko je prišlo do nove vlade Ahmed bega Zogu. Ker se je izvršil atentat ob času promenade, so bile s strupeno tekočino poškropljene tudi neke dame na korzu, ki so takoj prijavile svoje zahteve po odškodnini.

Dobra letina v Kanadi

RIM, 12. Kanadska vlada je brzojavno obvestila Mednarodni zavod za poljedelstvo v Rimu, da je letošnji pridelek pšenice veliko večji kakor lanski. Kanada bo letos pridelala okoli 102.2 milijonov stov, medtem ko je lanski pridelek znašal le 71.3 milijonov. Letošnji pridelek je torej za 43% bogatejši od lanskega. Poprečni pridelek med 1919.—1923. je dosegel le 88.8 milijonov.

Zvon treščil skozi cerkveni strop med vernike.

CASERTA, 12. V bližnji vasi Civia Falconara se je predinočimj pripetila nenavadna nesreča, ki bi bila skoro imela strašno posledice. V vaški cerkvi je bilo ravno mnogo vernikov zbranih pri sv. blagoslovu, kar se je nenadoma s silnim ropotom udrl del cerkvenega stropa. Nesrečo je zakrivil res nenavaden slučaj. Med zvonjenjem se je namreč zrušilo v zvoniku ogrodje, nad katerim je bil pritrjen največji zvon, težak kakih 11 stovov zvon je zletel z zvonika na strehe cerkve, predrl strop in padel z ogromno kupo razvalin vred v cerkev. Naravnost čudežno naključje pa je nastalo, da ni bila nobena izmed oseb v cerkvi ne ubita in tudi je niso poškodovana.

Dr. Kramář proti ločitvi cerkve od države

PRAGA, 11. Nacionalna demokratska stranka je v nedeljo priredila v Berounih veliko politično zborovanje, na katerem je poročal dr. Kramář. Voditelj nacionalnodemokratske stranke je obravnaval spor, ki se je bil pojavil med praško vlado in Vatikanom povodom Husove proslave. Treba urediti razmerje med cerkvijo in državo. Dr. Kramář nasprotuje ločitvi cerkve od države, ker bi taka ločitev ustvarila težke zapletljive in cerkvenopolitične vprašanja še zaostrela. Ločitev cerkve od države bi pomnila popolno in nekontrolirano svobodo za protidržavno in protinacionalno politiko gotovih visokih cerkvenih eksponentov. Nemški škof v Litomeřah in praški primas bi lahko nastopala proti češkim vitalnim nacionalnim interesom. — Dr. Kramář zagovarja natančno rešitve cerkvenih odnošajev med Vatikanom in češko republiko, ki naj garantira primerno državno kontrolo nad cerkvenim delovanjem na Češkem.

Sporazum med Briandom in Chamberlainom glede francoskega odgovora Nemčiji

PARIZ, 12. Agencija Havas objavlja tole vest iz Londona: V angleških političnih krogih je bil francoski odgovor, ki se odpošlje Nemčiji glede garancijskega pakta, sprejet z velikim zašodenjem. Francoski zunanji minister Briand se povrne v kratkem v Pariz in bo sporočil francoski odgovor tudi Italiji, Belgiji in Japonski. Ko bo sprejel od dotičnih vlad povere, bo odposlal francoski odgovor glede garancijskega pakta Nemčiji. Pri proučevanju nekaterih važnejših točk odgovora je bil med Briandom in Chamberlainom dosežen popoln sporazum.

Nemški državni zbor odobril nove carinske tarife

BERLIN, 12. Državni zbor je končno veljavno odobril zakon o novih carinskih tarifih. Med prvim glasovanjem so zapustili dvorano socialni demokrati in komunisti, demokrati so se vzdržali glasovanja. Na seji so bile odobrene poleg tega arbitrarne pogodbe s Švedijo in Finslandsko,

dalje trgovske pogodbe z Grčijo, Belgijo in Norveško. Državni zbor odide na počitnice do 19. novembra tekem tega tedna.

Francoske zgube v Siriji

znašajo 800 mož in 6 letal — Gen. Sarrail namerava pričeti pogajanja z uporniki

PARIZ, 12. Podrobnosti o drugem uporu v Siriji še niso znane, kajti brzojavko gen. Sarraila, ki poroča o francoskih zgbah, ni vlada do sedaj objavila.

«Paris-Soir» javlja, da prispe v kratkem s parnikom Marseille poseben odposlanec gen. Sarraila, ki bo izročil ministrskemu predsedniku točno poročilo o sirskehi dogodkih. Listi se pritožujejo radi postopanja vlade, ki noče zadostno informirati javnost glede poraza francoskih čet v Siriji.

Angleške vesti pravijo, da so Francozi zgubili 800 mož in 6 letal in da je položaj francoskih čet zelo kritičen. Dostavljajo tudi, da namerava gen. Sarrail pričeti pogajanja z uporniki.

Arabski list «Al Mokathani», ki izhaja v Kairu, piše, da se Druzi prav dobro zavedajo, da se ne bodo mogli dolgo upirati Francozom. Sicer pa Francija kot najmočnejša sila v Evropi ne potrebuje triumfov nads Druzi.

Poročilo gen. Sarraila o druškem uporu

MARSEILLE, 12. S parnikom «Sinaja» je prisel semkaj iz Beirut poseben odposlanec gen. Sarraila, ki bo predložil ministrskemu predsedniku podrobno poročilo o dogodkih v Gebelu. Odposlanec Playoutt ni hotel dati novinarjem nikahil poročila o vsebini poročila.

Vtis Orlandove demisije

v italijanski in inozemski javnosti je očividno in neutralno. Simptomatična v tem pogledu je vest, ki so jo razširili te dni italijanski listi, da sprejme kralj Orlando v avdienci. Seveda ni vedel nikdo povedati, ali je Orlando zaprosil za avdienco, ali naj bi bila to želja kralja? No, ta vest se menda ne potrja. Pač pa prinašajo včerajšnji listi drugo presenetljivo vest, ki bi bila — če resnična — velike pomembnosti za daljni razvoj političnih dogodkov. Vest se glasi namreč, da se Orlando, ki je bil že na potu v inozemstvo, povrne v Rim. Vsiljuje se vprašanje, kake so vzroki, ki so ga sklonili, da je spremenil svoje namere?!

Ivan Cankar, človečnost in italijanska kultura

Silvio Benco, italijanski pisatelj in literarni kritik, širokoznan v kulturnih krogih Italije, je bil pred meseci ocenil prvi italijanski prevod Ivan Cankarjevega «Hlapca Jerneja», ki je izšel v Trstu ter je obenem mimogrede ugotovil razmerje, ki vlada skoro povsod med kulturami manjših in mlajših ter velikih in starejših narodov sveta. Zapisal je bil, da teži na vseh manjših literaturah domneva, da živijo od evolucije in refleksov velikih, bližnjih evropskih kultur. V delu Ivana Cankarja, kot sina malega slovskega naroda, pa je pisec ipak zasledil vonj originalnega cveta, ki je zrastle iz lastne zemlje. Čeravno je poročevalec takrat izšel v svojih izjavanjih iz tega resničnega in pravilnega spoznanja, vendar se pri nadaljnih ugotovitvah ni močel povzpeti tako daleč, da bi bil v Ivanu Cankarju doumel umetnika in tvorca, čigar duševno delo sega preko kulturnih mej Slovske v duhovne stvaritve velikih mož, ki so živeli in delali za ideale človeštva sploh. Do te koncepcije individualnosti našega največjega pisatelja pa se je dokopal po globokem analitičnem študiju istega Cankarjevega dela kritik U. Cosmo, ki je objavil meseca julija v listu «La Stampa» iz Torina občiren članek o «Hlapcu Jerneju». Ne bomo navajali našim bralcem podrobno interesantnih izjavanj pisčevih, ker je to bolj stvar naših literarnih glasil, ki gotovo sledijo s pozornim očesom usodi slovskega umetniškega in kulturnega dela v tujini. Našo široko slovsko javnost pa utegne zanimati sledeči odstavek, ki ga navajamo v doslovnem prevodu: Naša literatura (t. j. italijanska. Op. pi-

Medzavestniška konferenca za civilno zrakoplovbo

PARIZ, 12. Včeraj se je otvorila v Quay d'Orsay medzavestniška konferenca za civilno zrakoplovbo, katere se udeležujejo francoski, italijanski, angleški, belgijski, čehoslovska, jugoslovska, poljski in romunski delegati. Francijo zastopata državni tajnik za zrakoplovbo Laurent Eynac in ravnatelj političnih zadev La Roche, Italijo odpravnik poslov comm. Summonte in dr. Capopardo. Delegati so se sporazumeli v vseh vprašanjih. Konferenca je zaključila delo danes popoldne.

«Times» o Orlandovi ostavki

LONDON, 12. «Times» je objavil uvodnik o pomenu ostavke bivšega ministrskega predsednika on. Orlando. Članekat se vprašuje, kakšno stališče bo zavzel parlament napram tej ostavki. Popolnoma utemeljen je argument italijanskega liberalnega tiska, da bi bil moral on. Orlando ostati na svojem mestu. Politika abstinence ni plodonsna, ne modra. Mussolinijevo glasilo pove resnico, ko se norčuje iz aventurincev, češ da puščavnik in opazovalniko za današnje čase. V ostalem, zaključuje največji angleški dnevnik, pa upamo, da bo amnestija pripomogla k pomirjenju strasti, ki divjajo v italijanskem političnem življenju, čeravno nastop strank ne stremu za pomirjenjem, ki ga Italija potrebuje; saj je ravno pomanjkanje miru povzročilo padec lire.

Vdova Sienkiewicz umrla

KRAKOV, 12. Umrla je Marija Babskič Sienkiewicz, vdova po slavnem poljskem pisatelju Sienkiewiczu.

DNEVNE VESTI

Vtis Orlandove demisije

v italijanski in inozemski javnosti je očividno in neutralno. Simptomatična v tem pogledu je vest, ki so jo razširili te dni italijanski listi, da sprejme kralj Orlando v avdienci. Seveda ni vedel nikdo povedati, ali je Orlando zaprosil za avdienco, ali naj bi bila to želja kralja? No, ta vest se menda ne potrja. Pač pa prinašajo včerajšnji listi drugo presenetljivo vest, ki bi bila — če resnična — velike pomembnosti za daljni razvoj političnih dogodkov. Vest se glasi namreč, da se Orlando, ki je bil že na potu v inozemstvo, povrne v Rim. Vsiljuje se vprašanje, kake so vzroki, ki so ga sklonili, da je spremenil svoje namere?!

«Times» o Orlandovi ostavki

LONDON, 12. «Times» je objavil uvodnik o pomenu ostavke bivšega ministrskega predsednika on. Orlando. Članekat se vprašuje, kakšno stališče bo zavzel parlament napram tej ostavki. Popolnoma utemeljen je argument italijanskega liberalnega tiska, da bi bil moral on. Orlando ostati na svojem mestu. Politika abstinence ni plodonsna, ne modra. Mussolinijevo glasilo pove resnico, ko se norčuje iz aventurincev, češ da puščavnik in opazovalniko za današnje čase. V ostalem, zaključuje največji angleški dnevnik, pa upamo, da bo amnestija pripomogla k pomirjenju strasti, ki divjajo v italijanskem političnem življenju, čeravno nastop strank ne stremu za pomirjenjem, ki ga Italija potrebuje; saj je ravno pomanjkanje miru povzročilo padec lire.

Vprašanje upokojencev — častna stvar Italije

Pri zborovanju državnih upokojencev, ki se je pod predsedstvom gosp. Roicha vršilo meseca maja lanskega leta v Gorici, je državni poslanec in znani gorški odvnetnik g. dr. Marani svečano izjavil, da bodo on in njegovi tovariši z vsvo odločnostjo zahtevali takojšnjih ukrepov od vlade, da se končno uredi vprašanje pokojnina, «ker to ne zahteva samo bedno in nevdružno stanje teh revežev, temveč je to častna zadeva Italije». Od tega časa je preteklo celih petnajst mesecev, pa naj nam g. Roich pove, kaj se je doseglo? Izšlo je par dekretov, ki obetajo nekaj povška, ali od obljube do izpolnitve je dolga trnjeva pot! Ako vlada pošlje koga v pokoj, mora ta čakati vsaj pol leta, da dobi nekaj na račun. Znani so nam slučaj, da je ta li oni moral čakati in molelovati po osem in več mesecev, da je sploh kaj izmolelovat. Ali je to «častna zadeva Italije», da mora upokojenec prosičati, za nekaj, kar mu gre za 30—40 letno požrtvovalno službovanje? — Pa še nekaj! Državni uslužbenci prejšnjega režima so plačali svojo pokojnino s 33% odbitkom svoje temeljne plače, s tolikim odstotkom vsakega povška in vrh tega pa še z mesečnimi prispevki, kar se je vse stekalo v pokojninski zaklad. To je bilo tedaj rentno zavarovanje uradnikov in mi po pravici vprašamo, zakaj se njim ne izplača, kar je njihovega in do česar imajo po zakonu vso pravico? Ali je to častno, da 60 in večletni penzionisti tavajo sestradani in revno oblečeni po mestu in prosičajo pri trgovcu za moko in sol, pri peku za kg. kruha, pri mesarju za pol kg. pljuč in smrdljivih vampov, da z družino vred ne umrejo gladu? Ali je to častno, da se morajo upokojenci, ki so bili vzorni uradniki v 8., 7. in 6. razredu, poniževati pred hišnim gospodarjem, ker nimajo s čim plačati zaostale najemnine, da morajo prosičati za liter vodnega mleka, da morajo

nošiti kos za kosom na «Mont». — Ako se jih slednjič vlada usmili in jim nakaže 1/2 ali 1/3 odmerjene pokojnine, se morajo pri banki ali na pošti postavljati v vrsto kot med vojno za kruh in krompir in čakati večkrat — zastoj, ker da za tega ali onega še ni prišlo nakazilo, ali ga zavrnejo radi kakšne smešne formalnosti. Naj navedemo samo naslednji slučaj: Neki upokojenec je moral meseca maja t. l. v važni družinski zadevi na potovanje, pa je prve dni julija hotel dvigniti pokojnino za dva meseca. Prinesel je svojo knjžico in potrdilo mestnega magistrata, da je še živ. «Dobro, — mu reče blagajničar — potrdilo za junij je v redu, toda kaj imate tako potrdilo za mesec maj?» — «Oprostite, ako stojim danes, 4. julija, živ in še zdrav pred Vami, boste vendar verjeli, da meseca maja nisem ležal v grobu?» — Nič ni pomagalo; upokojenec je moral prineseti «attestato di vivenza» še za maj.

Obetalo se je, da bodo s 1. julija izplačani in poravnani vsi zastanki. Mi pa vemo, da do danes, 10. avgusta, neke kategorije upokojencev še niso prejeli niti svojih 1/2 oziroma 1/3 za junij! Ko je nekdo vprašal, kako je to, da se ne izplačajo pokojnine, je dobil odgovor «per mancanza di mezzi disponibili» (radi pomanjkanja razpoložljivih denarnih sredstev). — V nekem članku smo nedavno citali člančič, kjer je imel tiskarski škrat svoje krepilje vmes. Tam je bilo zapisano: «Ureditev uradniških plač in pokojnin je skrajno pogrebna (namesto potrebna) zadeva!» — Za upokojence je v resnici pogrebna zadeva zlasti radi tega, ker je objubiljeno izplačilo trimesečne plače za pogrebne stroške (trimestre mortuario) zaspalo navzlic temu da je tr. «Piccolo» pred dobrim letom izrecno pisal: «Ai pensionati provenienti dal cessato regime verrà liquidato anche il trimestre mortuario per cancellare le ultime tracce della famosa prammatica di servizio». (Upokojenci bivše vlade dobijo tudi trimesečno plačo za pogrebne stroške, da se končno izbrisejo poslednji sledovi zloglasne službene pragmatike). Zakaj pa jih ne izbrisejo?

Te naše pritožbe seveda ne izhajajo samo iz vrst bivših državnih namestnikov naše narodnosti, od katerih je večina morala pred časom v najlepši dobi svojega življenja v pokoj, ne, to je obenem glas vseh upokojencev brez izjeme. Ako je tedaj po besedah poslanca on, dr. Marjanja ureditev pokojnin «castna zadeva Italije», potem pa naj odločini krogi kajpajo na to, da ugled države ne bo trpel škode.

Petdesetletnica mašništva

V nedeljo, dne 16. t. m., bo slavil v Kazljah petdesetletnico mašništva monsignor Anton Kuder, do nedavno župnik barkovljanski. Velečastiti G. Kuder je bil vsedkar duhovnik po božji in narodni volji. Dolžnosti svojega poklica in zvestega sinu naroda spaja gospod zlatomašnik v popolno in neskaljeno harmonijo. Iz vsega srca mu izrekamo svoje čestitke povodom tega zanj častnega in srečnega dne in istotako je naša globoka želja, da nam Bog ohrani tega res zlatega zlatomašnika še dolgo vrsto let. Zar sreče in zadovoljstva naj mu olseva nadaljnje dni, kakor je to zaslužil z delom svojega življenja kot zoren služabnik cerkve in dobronik naroda.

— **Spominška slika dr. Klementa Juga.** Dr. Jugovi rojaki iz Italije, in njegovi prijatelji odkrijejo svojemu velikemu kulturnemu delavcu spominško sliko v nedeljo, dne, 16. t. m. ob 11. uri dopoldne v Aljaževem domu. Slika je delo našega poznaneja slikarja Božidarja Jakca. Občudovalci našega največjega planinskega plezalca in modroslovca — vabljani.

— **Poviški za drž. upokojence sezanskega okraja.** Prejeti smo: Čudno se je zdelo upokojencem sezanskega okraja, ko niso še do sedaj prejeli povikov. Sedaj pa je nekemu izmed prizadetih upokojencev odgovorila «Delegazione del Tesoro» na tozadevno vprašanje, da se bo poviške izplačal v kratkem tudi drž. upokojencem sezanskega okraja.

— **Zahvala.** Odbor Udruženja slovenskih srednješolcev se tem potom najpriscerjeje zahvaljuje vsem onim blagim darovalcem in darovalkam, ki so na katerikoli način pripomogli k lepemu uspehu III. srednješolskega kongresa. Posebna zahvala naj gre Solskemu društvu pri Sv. Ivanu, Konsumnemu društvu pri Sv. Jakobu, Športnemu Udruženju S. K. Solkan in S. K. Val. — Odbor.

— **Srednješolcem:** Javljia se vsem tovarišem ki nameravajo prositi Dijaško Matico za podporo da dobijo pri odboru društva, v katerem so veljani, tozadevne formulacije. Istotam se dobje priglasnice za nove člane. Tovariši, ki ste mudre na početnicah se obrnite lahko do njih najbližjega dijaškega društva. Priporočite se vsem tovarišem, da se pridno udeležujejo v delu med narodom in nabiranjem novih članov za Dij. Matico, kar bo služilo vsakomur pri doletovanju podpore. — Odbor Udruženja slovenskih srednješolcev v Italiji.

— **Aleksander Inchiostri utonil?** Iz Osjeka poročajo: V neki kabini vojaškega kopališča so ob priliki snaženja našli v pondeljek zjutraj moško obleko in čevlje z dokumenti glasečimi se na ime Aleksander Inchiostri, rojen 15. avgusta 1904 v Zadru, po poklicu slikar. Mladi Inchiostri se je v pondeljek kopal v vojaškem kopalšču in je najbrže neopaženo utonil. Pred tednom dni je prišel v Osjek, da tamkaj slika. Utopljenec je sin tujdi v Ljubljani dobro znane slikarja Inchiostrija, ki je napravil impozantno sliko za I. vsesokolski zlet v Ljubljani.

Iz urada Pol. dr. «Edinosti» v Trstu

S. S. — **Ajdoviščina:** Če ima sin svojo družino ali če živi posebej pomenja, da ste vzeli za službenca rajši sina, kakor tujega človeka: v tem slučaju ima bolniška blagajna prav. Če pa je sin v domači oskrbi, — ker bolan in si ni v stanu prislužiti zadostnih sredstev za življenje — je naravno, da pače prehrana na očetove rame. Za event. sinovo pomoč pri domačem gospodarstvu, pomoč, ki ni denarno plačavana, ne more bolniška blagajna tirjati zavarovalnino. — Tajništvo.

Društvene vesti

— **Dijaška Matica v Trstu.** Javljamo, da se bo vršil visokošolski zbor vseh v društvu vzlezjenih visokošolcev, dne 23. avgusta t. l. v Trstu z običajnim dnevnim redom. Glasovano in volilno pravico imajo visokošolci, ki so se vpisali v D. M. do 1. januarja t. l. in ki so v redu s članarino. — Odbor.

— **D. K. N. Tommaso.** Danes ob 18. uri redna odborova seja. — Predsednik.

— **Delavsko podporno društvo** naznanja vsakom članu, da bo društveni urad posloval vsako nedeljo od 9.30 do 11.30. — Odbor.

SPORT

SPORTNO UDRUZENJE

Jutri ob 20. uri 30 redna odborova seja v navadnih prostorih. Za komisarje S. U. pri kolesarski dirki za kupo udeležba obvezna.

V soboto 15. t. m. ob 20. uri 30 plenarna seja v Via F. Filzi 10. Prisotnost obvezna. — T. V. H. — Odobri se nedeljsko tekmo med M. D. «Sparta» in M. D. «Zarja» (forfait). 2:0 v prid M. D. Zarja.

— **Tečaj za sodnike hazene.** V petek točno ob 20.30 uri tečaj za hazena-sodnike. V poštev pridejo tisti, ki se dotični dan javijo, zato se naprošajo, da se zagolovo udeležijo vsi ki nameravajo se udeleževati za sodnike hazene. — Glede prostorov se navede v jutrišnji številki.

V soboto 15. t. m. se odigra na igrišču S. D. Adria ob 17.30. uri, končna tekma za spominško ploščo S. U. med družinama M. D. P. Trst in M. D. «Zarja». Sodnik g. L. Kravos, teh. kom. g. Babič. — V slučaju, da konča neodločeno se tekma podaljša do prvega gola. Družini zmagovalki se izroči na igrišču spominška plošča S. U. in družinama spominške svetilje.

— **Nogometna tekma med četo S. K. «Val» in četo S. D. «Adria»**, ki se bo odigrala v nedeljo 16. t. m. na igrišču Adrie v ul. Calvola prične ob 17.30. Četa Adria nastopi s sledečim moštvo: Nadaja, Skok, Počkaj, Stolla, Vrbec, Kocjančič, Košuta I., Košuta II., Menon, in Rupena. Družina hazene Adrie, ki nastopi pred nogometno tekmo proti družini hazene Vala ob 16.30 je sestavljena iz gg.: Berginc, Kravos, Kocjančič, Ukmar Marija Vilma Čigon in Zlobec.

LAHKOATLETSKI MEETING S. U.

TRST, 10. avgusta 1925.

Na igrišču Adrie se je v nedeljo zbralo nad 60 atletov, od katerih približno 40 je merilo svoje moči v vseh mogočih disciplinah lahke atletike. Igrišče je nudilo lep pogled — nekaj velikega, resnega je bilo v pestri sliki — zanos se je videl na obrazih atletov, kojih mišice so se zdale pripravljene za prvenstvo tekme. Morda smo pričakovali lepših rezultatov, nismo pa pričakovali lepše slike, lepšega vtiša. In zopet moramo poudarjati — videli smo lepe učinke naravne sile, krasne «Serateh» — vendar pa je bila tupatam racionalna priprava telesa nezadostna za trdno preskušnjo. Med atleti je blestel posebno Gruntar (M. D. P. — Opčine), kateremu se je najbolj poznala smotrna trenaja. (Ne omenjam krasnih atletov Bizjak Oskarja, Janovskega, Laha, ki so tekmovali izven konkurence.) Gruntar je treniran — izšel je iz ljubljanske šole lahkih atletov — zato je zameglil približati uspehe na tem meetingu uspehom meetinga lige komercialnih študentov («Liga studentesca commerciale»), ki se je na isti dan vršil v Trstu, in jih mestoma celo prekositi. Posebno zanimiv je njegov «Serateh» v boju z nevarnima konkurentoma bratoma Smrdel (Adria), v brzoteku na 80 m., kjer je v startu in sprintu brezdvomno prekosil samega sebe. Dočim je v predtekhi imel z obema isti tempo (10''), je v finalu znižal istega na 9''). V metu diska in kroglice je imel nevarnega konkurenta v Zafredu («Adria»), ki pa je imel menda v nedeljo svoj slab dan. Tudi v skoku v višino se lahko smatra Zafreda Gruntarja za enakovrednega v stilu in moči. Izredno lep je bil uspeh Blažine («Adria») v «Serateh» na 400 m.; (Bizjak, izven konkurence, v 58''). Meeting je doprinesel gledalcem tudi precejšnje presenečenje — to se navadno dogodi v prvih meetingih vsake federacije — in to presenečenje bo brezdvomno zanimiva vaba za nadaljno merjenje naših atletov. Eden izmed junakov tega «sketeh» je mali, žilavi Pečar (Zarja-Rojan), ki je ta dan v hoji zagospodoval nad Babuderjem, junakom maratone. Drugi bi bil Novak, tudi od Zarje, ki je z neverjetno lahkoto zmagal v teku 1500 m. Na splošno so uspehi drugih atletov srednji in plod naravnega elana ter se daleč razločujejo od omenjenih. Imamo dobre moči, ki se pa morajo še spopolniti v atletiki.

Organizacija meetinga je bila nekoliko pomankljiva — tu tiči gotovo vzrok, da se ta lahkoatletski dan ni mogel zaključiti z najbolj pričakovano točko — društveno štafeto. Tema je že legla na igrišče, ko so atleti dokončali finale in jurija je smatrala za umesno, da zaključi tekmovalna odrekačok skok v daljino in štafeto. «Val» je pred koncem odtegnil svojo skupino radi prizivov glede Benevola, ki je aktiven član A. S. A. S. (Adriatica, Società Anonima Spedizioni) in kot tak vdržen. Uradni izidi glasom jurije so naslednji: Brzotek 80 m.

I. baterija: Startajo: Pavletič, Smrdel Drago, Miloš, Janovsky, Miklavc. I. Janovsky (izven), II. Smrdel Drago v 10 sek., Miklavc.

II. baterija: Startajo: Babuder, Smrdel Rudolf, Lisjak. I. Smrdel Rudolf v 10 sek., Babuder.

III. baterija: Startajo: Počkaj, Bevc, Benedikt, Černek. I. Bevc 10 sek. in 1/2. Počkaj.

IV. baterija: Startajo: Pavlovič, Blažina A., Bizjak, Pahor, Strgar. I. Blažina v 10 sek. in 1/2. Pahor.

V. baterija: Startajo: Petelin, Korosič, Skapin, Gruntar Dan., Martelanc. Gruntar 10 sek., Korosič.

Semifinale 80. I. baterija: Startajo: Miklavc, Pahor, Janovski, Smrdel Rudolf, Gruntar D., Babuder. I. Gruntar D. in Smrdel R. v 10 sek.

II. baterija: Startajo: Bevc, Korosič, Počkaj, Blažina, Smrdel Drago. I. Smrdel Drago v 10 sek., Korosič.

Hoja na 3 km. Startajo: Babuder, Pertol, Pangerc, Pečar, Riosa, Ban Fran, Ban Leo, Tominc, Luin. I. Pečar (Zarja — Rojan) v 16 min. 2 sek. in 1/2. Babuder «Val» v 16' 31" III. Pangerc («Zarja») 1/2.

Brzotek 1500 m. Startajo: Uršič, Rejc, Skabar, Santin, Jelušič, Novak, Skrbec, Loperfido, Grmek, Lisjak, Janovsky, Dolenc, Sosič. I. Novak (Zarja) v 5 min. 4 sek. in 1/2. Dalenc, Bosič (M. D. P. Opčine).

Met diska. Korosič, Zafred, Bizjak, Lah, Hrovatin, Gruntar. Gruntar Danilo Opčine 28 m 65 cm, Zafred Adria 24 m 33 cm, Hrovatin Opčine, 23 m 91 cm.

Met kroglice. Pahor, Turk, Smrdel R. Korosič, Smrdel D. Lah, Hrovatin, Gruntar, Guntar Opčine 8.89 m, Zafred Adria 7.81, Smrdel R. Adria 7.79.

Brzotek 400 m.

I. baterija: Startajo: Smrdel Drago, (Benevol), Černek, Križnič. I. (Benevol v 1 min.); Smrdel Drago v 1 min. 1 sek.; Černek.

II. baterija: Startajo: Loperfido, Benedikt, Pavletič, Počkaj, I. Loperfido v 1 min. 2 sek. in 1/2; Počkaj v 1 min. 3 sek. in 1/2.

III. baterija: Startajo: Kante, Santin, Smrdel Rudolf, Bizjak (izven). I. Bizjak (izven); Smrdel Rudolf v 1 min. 4 sek.

IV. baterija: Startajo: Škrklavaj, Blažina, Vekjet, Miloš. I. Blažina v 1 min. 2 sek. in 1/2; Škrklavaj v 1 min. in 5 sek.

V. baterija: Startajo: Spanger, Strgar, Starc. I. Starc v 1 min. 4 sek. in 1/2; Strgar v 1 min., 4 sek. in 1/2.

Skok v višino. Pavlovič, Pahor, Petelin, Loperfido, Smrdel Drago, Zafred, Janovsky, Lah Gustin, Gruntar Dan., Hrovatin, Turk J. I. Gruntar Dan. Opčine, m. 1.60; Zafred Adria m. 1.55; Guštin Opčine m. 1.55.

Finalc 80 m. Startajo: Gruntar Dan., Smrdel Rudolf, Smrdel Drago, Babuder, Korosič. I. Gruntar Opčine v 9 sek. in 1/2; (Janovsky izven); Smrdel Drago, Smrdel R. (Adria).

Dame 60 m. Startajo: Zlobec Africa Adria in Pertot Vera «Val». Obe v 9 sek. in 1/2.

Finalc 400 m. Startajo: Smrdel Drago, (Bizjak) Smrdel Rudolf, Blažina. I. Blažina Adria v 1 min. in 3 sek.; Bizjak v 1.58 sek. in 1/2. Smrdel Drago, Smrdel Rudolf (Adria).

Patentakem bi «Adria» in «M. D. P.» — Opčine — odnese vsaka po 26 točk, na tretjem mestu bi bila mlada a mnogo obetajoča skupina M. D. «Zarja» v Rojanu.

Publike precej — večinoma supporterjev, ki niso štedili za aplavzi in opazkami. Ta dan je bil lepa priprava za prvenstvene tekme lahke atletike. S. R.

Iz tržaškega življenja

— **Napad laičtov na novinarja.** Ko se je novinar Giuseppe Bottai, dopisnik glavnega socialističnega glasila «Avanti» in sodruznik drugih socialističnih listov, prednočnim okoli 20. ure vračal domov, ga je v ulici S. Francesco; kjer stanuje, napadla majhna skupina fašistov. G. Bottai se je sicer skušal postaviti v bran napadalcem, a ni seveda nič opravil proti premoči; bil je pretepen s pestmi in palicami in je komaj ušel pretepačem domov. Med napadalcji je bil baje tudi neki častnik fašistovske milice.

— **Zalosten konec otroka.** — Utonil v vedru, 6-letni Rinaldo Merlo, stanujoč v Skednju št. 842, se je večeraj zjutraj igral z drugimi otroci na domačem dvorišču, kjer je stalo vedro, napolnjeno z vodo za želto. V svoji otročji brezskrbnosti se je mali Rinaldo približal vedru ter pričel brozgati po vodi; pri tej nedolžni zabavi se je nagnil preveč naprej, izgubil ravnotežje ter zidnik z gornjim delom života v vedro, tako da so mu mogle iz vode le noge. Revček je se nekoliko časa obupno otepal v vedru, a kmalu se je umiril. Tedaj so otroci, ki so sprva radovedno opazovali nenavadni prizor, menda misleč, da se Rinaldo še vedno igra, pričeli vpiti in jokati. Prihitelo je več žensk, med njimi mati malega Rinalda, ki je vsa obupana vršila s nekaj iz strašnega položaja; a bilo je že prepozno; nesrečni otrok ni kazal nobene znake življenja več. Na lice mesta poklicani zdravnik resine postaje je mogel le ugotoviti, da je revček že mrtev.

— **Padel po stopnicah.** 12-letni Evelin Filinich, stanujoč v ulici S. Giorgio št. 6, je večeraj opoldne hotel, kakor navadno vsak dan, nesti krmu zajcem, ki jih je redil v podstrešju. Ko se je kibal po strmih stopnicah tja, se je spolaknil in padel tako nesrečno, da je zadobil veliko rano na čelu ter si presekal zgornjo ustnico. Mali zaščit prijatelj je bil prepljen v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 10 dni.

Vesti z Goriškega

Opozorilo vsem onim našim kmetovalcem, katerim so poginili v letošnjem letu prastici vsled rdečice

Vsi živinorejci s kobarškega, goriške okolice in ajdovskega okraja naj sami ali pa potom krajevskih organizacij političnega društva «Edinosti» sporoče število letos poginelih praščev vsled rdečice in visokosti s tem nastale škode, goriškemu političnemu tajništvu v ul. Carducci 7, I. Gorica.

V interesu vsakega posameznega živinorejca je, da čimprej dopolnje zahtevane podatke, tako da bo moglo politično društvo na podlagi teh podatkov se zavzeti za interese naše živinoreje.

Goriško tajništvo «Edinosti».

O dovoljenju predajmov na račun vojne škode

Ker so uknili vsi denarni zavodi sprejemanje prošnji in dovoljevanje predajmov na račun vojne odškodnine, daje finančna intendenca v Trstu v gotovih slučajih zneske na račun vojne škode za stavbe. Prepričana pa mora biti, da dotični ni v stanu brez predajma izvršiti obnovitvenega dela. Natančnejša pojasnila dobe pri goriškem tajništvu v Via Carducci 7, I.

Začasen zastoj v izplačevanju vojne škode

Od petka, 7. t. m., goriška podružnica «Banca d'Italia» ne izdaja in tudi ne razpisilja več naokoli beneških obveznic na račun vojne odškodnine. Izdajanje obveznic vojnim oškodovancem je ukinjeno: za približno en mesec in sicer vsled zrebanja obveznic, ki se bo vršilo tekom t. m. Nazkazil obveznic od strani finančne intendenca je sicer mnogo, toda banka jih ne bo izplačevala do konca zrebanja.

Toliko sporočamo prizadetim vojnim oškodovancem, da ne bodo delali zaman brezuspešnih poti v Gorico. Istočasno pa ugotavljamo krivično postopanje banke, ker s tem odvzema mnogim vojnim oškodovancem možnost udeležbe pri letošnjem zrebanju beneških obveznic.

Goriško tajništvo.

— **Nezdrave šolske razmere.** Znana idrijska politična komora je zopet dosegla uspeh: s prihodnjim šolskim letom mora zapustiti svoja službena mesta preko deset učiteljev idrijske šole, da napravijo prostor drugim. Uradni izkaz tržaškega šolskega skrbništva ne izkazuje v Idriji nobenega prostega mesta in novi učitelji bodo prišli na isti način, kakor se je to že v enem slučaju zgodilo sredi preteklega šolskega leta. Takrat je bila namreč nenadoma nadzorovana učiteljica drugega razreda, morala pa je kljub ugodnemu izidu inspekcije takoj v Zadlog in zadloška učiteljica je bila prestavljena v Istro. Razen omenjenega slučajja ni bil že od l. 1917. nihče stalno nastavljen na idrijski šoli. Definitivne učiteljice, pridlene na to šolo že pred več leti, še vedno niso tu potrjene, provizorično učiteljstvo pa se mora v svrhu definitivnih imenovanj(?) udeležiti natečajnih izpitov, kljub temu, da je usposobljeno že izpod bivšega režima, ima predpisane izpite iz italijanščine in dasi pravico je predložilo prošnje za definitivna imenovanja že l. 1920., katere čakaajo še vedno na svojo rešitev. (Natečaj l. 1923. ni obsegal idrijske šole glasom uradne izjave g. rudniškega predstojnika učiteljski deputaciji). Najlepše pa je, da bi morali oditi — brez disciplinarne preiskave — celo definitivni učitelji. Učiteljstvo je dobilo obenem migljaj, da tudi drugod ne utegne biti prostora za vse.

Ker je osobju idrijske šole najstrožje prepovedano ziniti o prizadetih mu krivcah, je bilo težko izvedeti, kotiko moralno in gmočno škodo so utrpeli učitelji v zadnjih letih, najbrže celo brez vednosti

Vidna in Trsta, Sodeč po vseh okoliščinah, ima skoraj absolutno oblast nad idrijsko šolo družba, ki se iz lastnih dobičarskih interesov trudi, da bi izgubili med prebivalstvom ugled tudi tisti redki, pošteni in resni Italijani, živeči v Idriji, ki hočejo miru in dela.

Če je tako postopanje koristno in potrebno iz državopolitičnih razlogov, se idrijski učitelji ne bodo pritoževali nad svojo usodo. Merodajni faktorji pa naj ne pozabijo, da je v Idriji zelo težko popraviti politične napake, posebno še, če so v zvezi z nasiljem.

— **Idrijska.** Idrijska rudniška ljudska šola je s 1. avgusta t. l. pripadla mestni občini. Šola, katero je vzdrževal rudnik že toliko stoletij, je s tem torej naprtena v breme občini. Že januarja leta 1922. se je nameravala doseči to, kar se je zdaj storilo, toda tedajni novoizvoljeni občinski svet se je temu odločno uprl ter poslal bivšega župana Trevna celo v Rim, da se ta nakana prepreči. Zadeva je res za nekaj časa zaspala, toda sedaj se je to končno vendarle zgodilo. Tudi javni ljudski šod, ki se je tedaj vršil radi tega, je bil odločno za to, da vzdržuje še nadalje ljudsko šolo rudnik; tozadevne resolucije so bile sprejete enoglasno od pristavev vseh strank. Zupanost je sestavilo obširno sponemico pod naslovom: «Zakaj ne more prevzeti idrijska občina dosedanje rudniške ljudske šole v svojo oskrbo». Ta sponemica, v kateri je bila utemeljena potreba, da vzdržuje ljudsko šolo rudnik, je bila odposlana vsem pristojnim uradam in naučnemu ministarstvu ter ministarstvu za narodno gospodarstvo. Vzreki, da se je idrijsko delavstvo in mestni zastop tako branil tega bremena, je v tem, ker bo to novo velikansko finančno breme za občino, ki je radi tega, ker rudnik kot državno podjetje ne plačuje občini več nikakih davkov, v slabih finančnih razmerah ter mora svojim občanom nalagati velike občinske davčine v svrhu kritja svojih stroškov. Pa še eno važno dejstvo je, namreč idrijsko ljudsko šolo obiskuje nad 80 odstotkov rudarskih otrok, ki so dosejaj dobivali šolske knjige ter vse druge potrebščine brezplačno, kar je bilo nekako del rudarski plač; to sedaj odpade in tako bo sedaj idrijski rudar, ki že sedaj s svojo skromno plačo v tej draginji komaj izhaja, moral se svojim otrokom kupovati knjige in druge šolske potrebščine, kar bo za rudarje z večjo družino naravnost nemogoče. Jasno je, da bo radi tega trpel tudi pouk in bodo otroci hodili le sedet v šolo, kvečjemu se bodo lahko učili še petja in telodavbe. Naši ljudski šoli, ki je bila nekdanja jako na dobrem glasu, je s tem odlokom zadan smrtni udarec. In v teh težkih časih se se dobe ljudje, ki rusijo med nami tako potrebno slogo ter so na to svoje rokodelstvo še ponosni.

Čujemo, da namerava sedanji občinski komisar tudi vložiti ugovor proti tej odredbi. Obrabamo se pa predvsem na našega poslanca g. dr. ja Wilfana, da stori vse, kar je v njegovi moči, da se to prepreči. Če pa je to nemogoče, da se dosežejo za mestno občino vsaj čim ugodnejši pogoji, kajti vzdrževanje ljudske šole, ki znaša okroglo en četrt milijona lir letno, bo za občino in rudarje naravnost katastrofalno.

— **Občinske volitve** se bodo vršile v občini Čekovnik v nedeljo 9. t. m. Pred letom se je mnogo delalo na to, da bi se mala čekovniška občina združila z idrijsko mestno občino, toda kakor sedaj kaže, bo ostala ta občina še nadalje samostojna. Bomo videli, če se bodo volilci občine Čekovnik bolje sporazumeli med seboj, kakor so se idrijski. Tudi za občino Ledine bodo menda kmalu razpisane občinske volitve. To občino je sedanji komisar kakor nekdanj dr. Jerabek nameraval priključiti občini Spodnja Idrija, kar pa bi bilo za občane Ledin v Vrsnika jako nerodno, ker so nekateri kraji zelo oddaljeni in tudi je ledinska občina dovolj velika, da se

sama vzdržuje, saj šteje skoraj trikrat toliko prebivalstva kakor Čekovnik. Radi tega so se Ledinci obrnili na tajništvo pol. dr. «Edinosti» v Idriji, ki je takoj posredovalo pri tukajšnjemu podprefektu v tej zadevi in upamo, da se je stvar tudi ugodno rešila.

— **Požar.** V Beli pri Idriji je zagorela kočja posestnici Mariji Leskavec, v kateri je s svojo družino stanoval vpokojenec godzni delavec Anton Vovčina. Ker je ogenj nastal, ko so bili vsi pri delu na polju, niso mogli ničesar rešiti in je ubogim ljudem zgorelo vse: pohištvo, obleka, in celo nekaj denarja. Sosedje so nesrečni družini takoj priskočili na pomoč, toda škoda je prevelika, zato priporočamo družino še nadalje dobrim srcem. Požar je baje nastal na ta način, da se je od isker — spodaj se namreč nahaja kovačnica posestnice, v kateri se je ravno takrat delalo — vnelo staro lesenje, ki je bilo seveda takoj vse v plamenu. Sreča da se ni požar razširil tudi na druga blizu se nahajajoča poslopja.

— **Nesrečna pastirca.** 16-letna Marija Nemec iz Sela je pasla čredo svojega očeta na pašniku izven vasi. Med pašnjo je vzbula na skalovju blesteč predmet, ki je vzbudil njeno radovednost. Ko se je vzpenjala po skali, da ga doseže, se je deklici spodrsnilo, pri čemur je padla tako nesrečno, da si je hudo opraskala levo nogo ob pečinah. V goriški bolnici, kamor so jo prepeljali, upajo, da bo ozdravila tekem enega tedna.

— **Okrađen čevljar.** V noči od pondeljka na torek so običajni neznanzi zlikovci obiskali delavnico čevljarskega mojstra M. Bevičiču v bližini pevmskega mosta. Z okna v pritličju so odstranili tečajje, nakar se jim je okno samo odprlo. V delavnici so pokradli vse nove čevlje v izlozbi, vse izgotovljene čevlje, ki jih je imel mojster v popravilu, usnje, podplate in s seboj so vzeli mojstru tudi tolažbo, da se bodo zlikovci izsledili in z njimi ukradeno blago.

Pridni in vestni obrtnik, ki je živel od dela svojih rok in sival in živjagal vsako jutro že ob 5. uri, trpi nad 1500 lir škode. — **Prvo zrebanje beneških obveznic.** Prvo zrebanje beneških obveznic se bo vršilo dne 17. t. m. v sedežu generalnega ravnateljstva za javne dolgove v Rimu. Izzrebane premije in obveznice se bodo izplačevale od 1. oktobra t. l. dalje.

Letne premije, katerih bo deležna 1. serija beneških obveznic, so sledeče: 1. premija od 1.000.000, ena od 100.000, 5 po 10.000, 10 po 5000 in 100 po 1000. Ker se bo vršilo napovedano zrebanje za dve finančni obdobji hkratno (1923.-24. in 1924.-25.), zato bo pri letošnjem zrebanju tudi število premij in obveznic dvojno. Radi višje omenjenega zrebanja je bilo na Goriškem časno ustavljeno izplačevanje vojne odškodnine, ker tako zahtevajo priprave za zrebanje premij in obveznic I. serije, ki obsega 1 milijardo izdanih obveznic.

Čim bodo priprave za zrebanje dokončane, se bo nadaljevalo z izplačevanjem vojne odškodnine po goriških občinah. — **Razstava slik.** V nedeljo je bila otvorjena v prostorih goriškega umetniškega krožka v Nunki ulici št. 14 (notranjosti) individualna razstava slik goriškega slikarja Ivana Cargo. Razstava ostane otvorjena do nedelje dne 16. t. m. in je brezplačno dostopna občinstvu vsak dan od 10.-13. in 17.-19.

— **Avče pri Kanalu.** Iz vseh krajev, bližnjih in oddaljenih, je prihitelo mnogob

ob 11.30. in eno specialno korijero ob 19. uri v Trento. Prenečevanje. V nedeljo na vrh. V ponedeljek povratek po raznih poteh. — Za korijero se je prijavljati na Planinsko društvo, Gorica, Via S. Giovanni 7. II.

— Sela na Krasu. (Modras v stanovanjski baraki). Tukajšnji posestnik Andrej Pahor št. 25 se je nahajal v terek jutraj v gotovo nepričakovani kolikor nepredvideni veliki, ako ne naravnost smrtni nevarnosti. Okoli 7. ure jutraj se je napravil, da pojde nažet malo trave. Orodje (srpe, oselnik i. dr.) je imel spravljeno v malem lesenem zaboju v baraki v kotu ob leseni steni. Za zabojem je stal oselnik (pšoda, v kateri se hrani osla za brušenje). Ze je hotel seči po njem z eno roko, z drugo pa v zaboj po srp, ko opazi — k sreči se pravčasno — karakteristično rožkasto prizvižgano glavo nevarno-strupene kače, ki se je vzpenjala ob oselniku na zaboj, kakor da bi hotela gledati vani. Lahko si je misliti strah in obenem iznenadenje gospodarja barake, kateri gotovo ni pričakoval takega gosta niti v baraki ne. Modras pa je seveda poplačal svoje strupeno matenje bivališča z lastnim življenjem, zakaj Pahor je pograbil tam blizu stoječo lopato ter ubil nevarnega in nepovabljivega gosta še preden je mogel zbežati v luknjo na podu, ki so jo napravile miši in skozi katero se je bil priplazil v Pahorjevo barako.

Dasi ne spada ta dogodek o modrasu v baraki ne v politiko ne v druga podobna poglavja, vam ga sporočam, da bodo opozorjene posebno mamice na nevarnosti, katerim so izloženi na pr. njihovi otroci v tej dobi. Zdi se, da so se modrasu po vojni posebno na spodnjem Krasu zelo razmnožili in razpasli. Pred vojno so dajale občine posebno nagrado za vsakega ubitega modrasa. Po vojni se menda to ne prakticira več, a zdi se, da bi bilo potrebno in koristno še v večji meri nego pred vojno.

— Komen. (Poljske tatvine.) Izvanredno se vse čudi nad letošnjimi poljskimi tatvinami, kar ni bilo pri nas tako v navadi. Če bi se to vršilo v tako mali meri, da bi se lastniki za to ne brigali, bi molčali. Toda tu je opasnost velika, da se te ne razširijo pozneje tudi na druge pridelke, posebno na grozdje. V varstvo naših poljedelcev, ki niti v najhujši vročini ne mirujejo in delajo od zore do poznega večera, je treba storiti s pristojne strani korake, da se to na najodločnejši način zatre. Nekateri kmetje so si nasadili večje množice čebule in česnika, ker se pri teh stvarih dobro in hitro zaslužijo. Njih podjetnost in predanost pa je dobila slabo plačilo, kajti nesramni umozvoji so odnesli s polja cele žaklje tega pridelka, računajoč, da bo to tudi njim dobro teknilo, posebno še, če bo slo vedno in povsod tako po sreči. Pravijo, da so odnesli tle stvari za več vrede, torej par kvintalov bo vseeno. Skromnejši so bili pa oni, ki so, seve ravno tako pod varstvom noči, izklopali krompir. Tule sicer ni tako drag, da bi se dalo mnogo zaslužiti brez morebitnih neprijetnosti. Izgleda, da ne pomagajo poljski čuvarji, da bi držali v strahu požrešne tatove. Čas pisanja grozda se bliža in kaj bo pa takrat, če se ne ukrene že tedaj najpotrebneje. Sicer so bili nekaterim storilcem že skoro na sledu, a čakati treba ugodnejšega trenutka, da pridejo na limanico, če se sami ne bodo pravčasno premislili ter opustili ta svoj nepošteni posel. Je pa tudi v interesu vsakega domačina, da pazi, da se tatvine ne ponavljajo, ker spravljajo njegov kraj v slabo luč, čeprav tudi po nedolžnem. Brez vsakega pomislanja pa se naj zasačeni krivci naznanijo županstvu. Ne mislite, da se s tem denuncira in da je to poniževalno; to ima popolnoma drug namen.

— Kuratorij obrtno-nadaljevalne šole v Vrtojbi čuti prijetno dolžnost izreči svojo iskreno zahvalo načelnstvu ugodne Ljudske posolišnice v Sempetru pri Gorici za velikodušno podporo 1000 lir, ki jo je blagovolilo nakloniti naši šoli. — Plemeniti dar nam je dokaz, da se ta zavod v polni meri zaveda važnosti, ki jo ima širokoini pouk v današnjih časih za naše ljudstvo, ob enem pa nam je tudi vzpodbuda za nadaljno delo na izpopolnjevanju naše šole, ki naj prinese naši učiteljski mladini čim več koristi. — Predsednik.

— Nenadna smrt. V terek jutraj je umrl v Gorici v starosti 62 let znani gorški trgovec Edvard Sticsa. Ko ga ni hotelo biti v terek jutraj ob navadni uri iz njegove sobe, so domači vdrli v njegovo sobo, kjer so ga našli mrtevca v postelji. Zadel ga je srčna kap.

— Poglavje brez konca. V ponedeljek smo poročali o smrtni nesreči, ki je doletela delavca Julija Brombini, ko je izpraznjeval v Sovodnih neeksplozivno granato. Ze naslednjega dne, t. j. v terek, popoldne se je pripetila delavcu Licio Giacominu, ki je bil istokotno zaposlen pri tvrdki Gentili & Rusignoli, zopet nesreča, povzročena po vojnem strelivu. Ko se je Giacomin hotel v Kalu pri Kanalu med delom približati kupu, v katerem je bilo nakopičeno vojni strelivo, je zadel ob petardo, ki je eksplodirala ter ga ranila po celem telesu, zlasti pa na desni nogi. «Zeleni križ» ga je prejeljal v gorško bolnico, kjer bo ozdravil v približno tih tednih.

— Tatvina brzojavne žice. Na progi med Gorico in Dornbergom izgine vsako toliko časa po par sto metrov bakrene, brzojavne žice. V ponedeljek je zopet izginito na progi med Dornbergom in Prvačini 450 metrov brzojavne

žice. Se vedno nepoznani ljubitelji brzojavne žice si hočejo najbrže vspostaviti lastno brzojavno zvezo. Železniški upravi pa ne bo preostalo — ako pojde tako naprej — nič drugega, kakor da upelje brezžični brzojav.

— Radi eneje kvartina vina. Kakor nam dodatno poročajo k naši torkovi vesti pod gornjim naslovom, ni dal povoda sporu kvartina vina, temveč je čevljar Kristančič po noči vdrl v stanovanje Alberta Okrogliča ter ga brez vsakega povoda ranil s čevljarjskim nožem v desno roko. Okroglič se zdravi v bolnišnici.

— Gorica. — Planinsko društvo. Novi člani se vpisujejo ob ponedeljkih, torkih ter četrtkih od 8. do 9. ure zvečer v Citalnici, Vpisnina 2 L, članarina L 1 mesečno. Negoričani lahko pošljejo po pošti na naslov Planinskega društva, ul. S. Giovanni 7. I.

— Tolmin. Preteklo nedeljo se je poslovil s težkim srcem od naših župljanov prečastiti gospod Alojzij Pavlin, dosežani katehet na tukajšnji ljudski in meščanski šoli ter na treh višjih tečajih učiteljske. Bil je dober katehet in izvrsten govornik, imel je lepe nauke za tolimnske župljane, ki so ga radi imeli. Posebno ga bomo pogrešali pri petju, ki ga je kot dober glasbenik gojil med nami.

Sicer je prebil v Tolminu marsikatero neprijetno uro, pa to ne radi nas, tolimnskih župljanov. Pred tedni je bil imenovan za župnika v Kobaridu, kjer ga bodo gotovo ljudje ravnotako vzljubili, kakor smo ga mi Tolminci.

— Iz Podra. V nedeljo, 16. t. m. priredi Podraška žitnalna veseloigr v treh dežanjih «Stari grehi»; igra vzbuja skoz in skoz polno smeha. Vse, kar leze in gre, mora torej v nedeljo v Podrago. Priporočila se občinstvu, da gre na veselico žalostno, ker za eventualno pokanje trebuhov odbor ne odgovarja. Toliko na znanje. Veselica se vrši popoldne. — Odbor.

Gospodarstvo. Gospodarski položaj spodnjega Krasa (Splošne razmere. — Letina. — Vojna odškodnina.)

Naš spodnji Kras obsega nekako vse občine zapadno od Komna, med katerimi so najglavnejše razen Komna samega sledeče: Mavhinje (s Seshljanom, Cerovljami, Vižovljami), Devin (z Medjevasjo in Jamljami), Brestovica (z Valami in Klancem), Gorjansko, Sela (s Koriti in Hudim logom), Vojsčica, Temnica (z največjo vasjo Kostanjevico), Škrbina, Opatjeselo in Doberdob. Gospodarski teži najzpadnejši del spodnjega Krasa k Trziču (Brestovica, Sela, Doberdob, Devin), kamor prodajajo omenjene vasi v prvi vrsti mleko. Iz Trziča se tudi zalagajo v večino potrebščin, predvsem pa z nakupom na drobno, ki ga opravljajo večinoma mlekarice. V tesnih trgovinskih zvezah pa so vse te naši vasi tudi z Gorico, kar se je ohranilo kot nekaj gospodarski običaj še iz predvojnega časa, ko je bila Gorica važna šolsko in sploh kulturno središče cele nekdanje goriske dežele do samih vrat tržaškega ozemlja. H Gorici težijo skoraj izključno tudi sedaj po vojni vse one vasi, ki so bolj oddaljene od Trziča, kakor Vojsčica, Temnica, Kostanjevica in seveda predvsem Opatjeselo. Politično spada ta rob slovenskega ozemlja k dvema različnima prefekturama: tako so bili Devin, Mavhinje in Doberdob priključeni k tržaški prefekturi, medtem ko spadajo vse druge vasi v področje goriske podprefektore (videmska pokrajina). Glede sodnih okrajev je delitev še večja (Gorica, Trzič, Komen).

V gospodarskem pogledu so ti kraji slovenske zemlje večinoma poljedelski. Ogromna večina so prebivalci mali in srednji posestniki; velesposetniki se lahko na prste seštevajo. Pa tudi take kmetije, ki zadoštujejo same sebi, so zastopane le v neznatnem odstotku, tako da imamo v resnici tu v glavnem večino takih posestnikov, ki so pod silo prilik in neprilik napol kmetije in napol delavci. Na splošno pridelajo ti kraji da ali ne za pol leta živeža (krompirja, pšenice, sirka, ajde). Vse ostalo morajo kupovati. Vseled tega so moški prisiljeni kmetovati in si poleg tega iskati zaslužka, ki naj dopolni pridelok polja, tako da morejo preživeti družine in odšteti visoke davke. Iznajzpadnejši vasi hodijo delat moški večinoma v Trziču, kjer je par tvornic, ki se v zadnjem času dobro razvijajo (ladjedelnica i. dr.). Velikega gospodarskega pomena za nekatere občine je tudi oživetev nabrežinskih kamnolomov, kjer najde zaslužka na stotine ljudi iz bližnjih in oddaljenih krajev. Toda vse to si nikakor ne smemo predstavljati v preveč rožkasti barvah. Predvsem je zaslužek precej pičel, a na drugi strani bi bili prebivalci teh krajev tudi pri najboljšem zaslužku, ki si ga je mogoče misliti, še vedno

veliki trpini v najkrušnejšem pomenu te besede. Le zamislimo se v položaj takega kmeta-delavca, ki mora hoditi vsak dan na delo v Trzič ali Nabrežino, ki je eno, polgodno uro ali celo dve uri oddaljena od njegovega doma! In ako hoče kaj prihraniti, ako hoče doseči s svojim delom oni gospodarski cilj, ki si ga je postavil in ki mu ga vsiljuje njegov kočljivi gospodarski položaj, se mora vdati svoji kruti usodi in hoditi zvečer domov in jutraj zopet na delo, naj bo razdalja še tako velika, pa makar če mora napraviti vsak dan po štiri do pet ur hoda z doma na delo in obratno. Kjer so cestne zveze ugodne, si seveda olajšujejo to trpljenje s kolesi, toda povsod to ne gre, ker so tudi poti večinoma v zelo slabem stanju.

Samostojne obrti, ki bi zadostovale za preživljanje družin, v teh krajih po vojni skoraj več ni. Pred vojno je cvetelo bičnikarstvo (Opatjeselo, Brestovica, Kostanjevica), ki je bilo važen vir dohodkov posredno tudi za kmetovalca, ker je ta poslednji prodajal bičnikarjem kropivnice. Po vojni pa ta obrt le životari, zakaj na eni strani ovira njegov razmah razlika v valutni, a na drugi tudi kropivnic več ni v zadostni množini, ker je vojna vihra pokončala večinoma tudi to drevje. Končno pa je tudi povpraševanje po bičnikih vedno manjše. Kar se tiče drv, so bile posledice vojne porazne in naravnost nepopravljive. Vojništvo je deloma zase deloma iz taktičnih potreb iztrebilo takorekoč vse drevje, katero se le počasi obnavlja. Medtem ko so bila drva (gorivo) pred vojno za spodnje kraškega kmetovalca tudi važno bogastvo, ki ga je lahko pretvoril v denar, ko je bila potreba, je sedaj ta vir dohodkov popolnoma usahel, ker zadostuje sedanje grmičevje jedva za njegovo domačo rabo. Kar z drugim drevjem, se je zgodilo tudi z murvami, tako da ne more nikakor priti reja sviloprejk do novega razmaha, dokler ne zrastejo nove murve, ki bodo dajale tukajšnjemu kmetovalcu dragocenega murvovega listja v zadostni meri. V sedanjih razmerah bi ga seveda moral kupovati, ako bi hotel gojiti sviloprejk, kar pa se mu seveda ne izplača. Pred vojno so prodajali prebivalci teh krajev tudi mnogo sena, toda sedaj po vojni so cene sena zelo nizke, tako da se tudi ta trgovina ne more več izplačati.

Vinogradništvo ni bilo v tem najzpadnejšem koso slovenske zemlje niti pred vojno posebno razvito. Tem manj bi se izplačalo sedaj v novih razmerah. Ako bi se hoteli prebivalci posvetiti tej panogi kmetijstva, bi morali opustiti ali vsaj skrajšati na najmanjšo mero pridelovanje krompirja in žita, kar pa bi se jim, kakor rečeno, posebno v novih razmerah gotovo ne izplačalo. Zato je slej ko prej odvisno večje ali manjše blagostanje tukajšnjega prebivalstva na eni strani od letine, na drugi pa od postranskega zaslužka. Razveseljivo dejstvo pa je vsekakor, da se posveča po vojni vedno več pažnje živinoreji, posebno pa reji krav, radi česar sili mlekarstvo bolj in bolj v ospredje.

Letošnja letina je bila do sedaj dobra, le za krompir je bilo vreme morda predežno, tako da ni rodil, kakor bi bil sicer. Pšenica pa je obrodila izborna. Sirk in ajda sta se na njah in njuna usoda je odvisna od tega, kakšen bo avgust. Ako ne bo dežja v kratkem, bosta kasni sirk in ajda umičena, a zgodnji sirk se zna rešiti do polovice.

V splošnem gospodarskem pogledu so ti kraji zelo zapuščeni. O zadružništvu ni ne duha ne sluha. In vendar je jasno, da bi si mogli prebivalci zboljšati svoj težki gospodarski položaj le z združenimi moči. Ako bi se ne mogla ustanoviti zadruga v vsaki vasi, bi se lahko združilo po več vasi, ki bi potem skupno oddajale n. pr. mleko v Trziču, Gorico in celo v Trst, ker bi si z združenimi moči že mogli nabaviti nagla prevozna sredstva. Mlekaricam bi potem ne bilo treba nositi ure in ure daleč mleka na glavni in prestajati naravnost neverjeten trud, temveč bi ga oddajale doma. Tudi skupna mlečev bi se morala organizirati, kar bi tudi znatno olajšalo življenje tukajšnjega prebivalstva itd. Važno gospodarsko vprašanje za te kraje je tudi voda. Spodnji Kras se mora preskrbeti v zadostni meri z vodo, ako naj mu bo mogoče, da ozdravi od ran, ki mu jih je prizadejala vojna. Vprašanje kraškega vodovoda se mora enkrat rešiti. Vlada bi se morala zavedati velikega socialnega in gospodarskega pomena, ki bi

(Dalje na IV. strani)

Merica Ferfolja Milan Gregorič

poročena Orehovlje 8. avgusta 1925 Prvačina 501

MALI OGLASI

KOČIJA, lepa, na pol zaprta, za par konj je na prodaj pri Josipu Biščaku v Smihelu pošta Nadanje selo. 1131

HARMONI, dobro ohranjen, je na prodaj. Pojasnila daje župnik v Vremah. 1132

PSA, volčjaka, vozček in konjsko vprego prodaja del selitve Kerda, Volčjadraga. 1133

IZKUŠENA babica sprejema noseče na dom. Via Chiozza 50 prtiličje. 1135

KOLO, dirkalno, «Wolsi» zelo dobro ohranjeno se prodaja. Via Galatti 8 vrata 11. 1136

BOLJSA primorska družina v Ljubljani sprejema na hrano in stanovanje dve učenkji iz boljše tudi primorske družine. Dopi naj se naslovijo pod «Ljubljana» na upravništvo Edinosti. 1137

DVA KOVAŠKA vajenca sprejema Ivan Kovsca, Trst, Via Ferriera 31. 1127

RIJ, suh, brinjevo zrnje, krompir itd. kupujem. Pojasnila se dobijo stmo v nedeljah v gostilni Možetič v Kazljah. 1128

BABICA sprejema noseče na dom. Ljubenzjiva oskrba. Via Madonnina 10/II 1129

MERJASCA, plemenjaka, angleške pasme imajo v Zagradcu pri Repniču št. 1. 1130

MLAD URADNIK 23 let star, želi znanja v svrhu iskrenega prijateljstva z inteligentno gospodino od 20. do 24. leta stro. Prednost imajo trgovke. Ponudbe pod «Krasovec» na upravništvo. 1134

HISA se prodaja, Gorica, Via Croce 16. Poizvedbe istotam 1138

PARNA ZAGA Mlekarke zadruga v St. Vidu se odda takoj v najem pod ugodnimi pogoji. Ker gre skoro ves les iz Nanosa in Podnanosa mimo te žage, pa tudi veliko bukovega lesa iz Pivke, nudi se prilika podjetnikom iz postojanskega okraja. 1121

MARMOR za pohištvo, tlak, dekoracije, prelevke. Timeus & C. Gorica, Corso V. E. 85. 1060

3 KLJUČAVNICARSKJE vajence sprejema takoj L. Kranjčec, Trnovo - II. Bistrica. 1098

100.000 LIR za posojilo razpolagam. Vračanje v dveh letih z lesom. Stenovice, Casella postale 504, Trst. 1102

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz-izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 51

HISA v Mariboru, s 4 stanovanji in vrtom, v neposredni bližini glavne pošte in gledališča, je na prodaj pod ugodnimi pogoji čisti selitve. Pojasnila daje lastnik Ferdo Deak, Solkan pri Gorici. 1108

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

V. Ljubljanski Vzornik Velesojem

od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Za nakup vstopnice, ki stane Din. 50.— in ki daje kupcu pravico do znižanega jugoslovenskega konzularnega vizuma za Din. 20.— kakor tudi 30% popust na italijanskih in 50% popust na jugoslovenskih železnicah obrnito se do komisarja selja za Italijo

Jos. Čehovina v Trstu Viale XX settembre 65/A NB. Za one obiskovalce, ki stanujejo izven Trsta, to poskrbi omenjeni komisar uradnim potom jugoslovenski konzularni vizum. V ta namen naj se mu dostavi potni list skupno z zneskom Din. 30.— za vstopnico, Din. 20.— za konzularni vizum in L. 5.— za potne in rezijske stroške. (587)

GOSPODINJE!

Od prihodnje sobote dne 15. t. m. dalje boste lahko dobivale v naših novih prostorih v ulici Raffineria št. 4: Mleko garantirano pristno od Kmetijske zadruge iz Klanca . . . . . po L. 1.40 za liter Čajno maslo od Mlekarke zadruga iz Volč (Tolmin) . . . . . po L. 22.— za kg kakor tudi jajca, med, vino in slično, vse prvostvrsne kakovosti in po najugodnejših cenah. Postrežba na dom! Izkoristite priliko!

Kmetijsko - trgovsko društvo
Via Raffineria 4. Tel. 36-75. (587)

Prodaje se

100-150 dunama (dunum 1000 m²) prvovredne oranice, 8 km oddaljene od grada Banja Luka, na železniški pruzi Banja Luka-Prijedor, te 500 dunama prvovredne oranice v jednom kompleksu i 40 dunama bukove šume 4 km daleko od Prijedora na Drž. cesti Prijedor-Banja Luka.

Pogodnosti pri plačanju. Zemljište se v posjed u slučaju pogodbe odmah predaje. Obratite se Dr. Anti Politeo, advokatu u Banjoj Luci (Bosna) Jugoslavija. (588)

Kupci pozor!

V jako prometnem kraju Julijske Krajine stia na prodaj radi takojšnjega odpotovanja in radi boleznih dve lepi, dobičkauosni hiši (s 15 sobami) v katerih se nahajata stara, znana gostilna in kavarna (v posebnih prostorih). Inventar je urejen nad 30 tisoč lir. Letni zajamčeni dobiček 15 tisoč lir. Jako ugodni plačilni pogoji. — Cena L. 125.000. — Ponudbe naj se naslovijo na upravništvo pod „Dve hiši“ (589)

ZAHAVLA

V žalosti potrti vsled smrti naše nad vse ljubljene sestre, nečakinje, gospodične

Anke Kuzmin-ove

ki je bila v cvetu let rešena pozemskih nadlog, se zahvaljujejo podpisani vsem, ki so nam ob smrti drage pokojnice izkazovali svoje sožalje ter se v tako velikem številu udeležili v ponedeljek njene pogrebe. Posebej izrekajo še zahvalo e. g. župniku Kosovelu, Pevskemu in bralnemu društvu v Štandrežu za ganljive nagrobnice, g. A. Kozmanu za zadnji pozdrav ob odprtem grobu, godbenemu krožku iz Mirna ter vsem darovalcem šopkov in cvetja. Bod povrni stotero!

Žalujoči ostali. — Družine: Mačar, Štandrež-Gorica, Kuzmin, Štandrež, Vižintin, Sovodnje, Gulin, Gorica.

Briljante, bisere, dragulje

platin, zlato, inozemski denar, zobovje kupujemo za zunanje tvrdke in plačujemo po najvišjih cenah. — Kupujemo tudi zastavne listke

Portici di Chiozza št. 1, tretje nadstr. Brezplačne cenitve v uradu in na domu. Uradne ure od 9 do 13 in od 14.30 do 18; v sobotah od 9 do 15. 573

20 Corso Vitt. Emanuele III. 20

SLOVENC! V naši prodajalni dobite blago in izdelane obleke po najzmernejših cenah.

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA: (125)

Moč preteklosti

Roman v treh delih. Iz ruščine prevedel Ivan Vouk.

Črez nekaj tednov težkega in vztrajnega napora se je zrcalo končno razsvetlilo v mehki svetlobi in na ozadju se je pokazala čudna slika. Iz pestro pobarvanega jajca se je pokazala baronova podoba, zavita v valove raznobarnih megle. Očaran in ves nemiren od radovednosti je Pavel Borisovič opazoval čudno podobo ter se čudil gibanju in prelivanju barv.

V prvem navdušenju je hotel steči k učitelju, da mu pojasni ta pojav. Toda bil je že toliko discipliniran, da je premagal nestrpnost in sklenil počakati naslednjega dne, ko je bil dan počitka.

Ko je naslednje jutro pri zajtrku sporočil gospodu Zerald, kar je videl prejšnji dan, je gospod Zerald smehljaje pogledal v obličje in oči svojega učenca, ki je sijal od ponosa in zadovoljstva.

— Sprejmi moje častitke, sin moj. Ta uspeh dokazuje, da si delal vztrajno in odločno. Jutri pridem k tibi, in ko bo priklisal sliki, pridem k razlagi.

Ko je baron naslednjega dne priklisal v zrcalu

čudno, jajčasto podobo, je gospod Zerald, ki je stal za naslanjačem, dvignil roko in iz njegovih prstov so šinili svetlobni trakovi, ki so se takorekoč pritrdili na zrcalo. Barve meglene slike so nato postale bolj jasne in slika je bila podobna reliefu.

— Prišel sem, da pomagam tvoji slabji volji z žarki svoje zavedne volje in vlijem vsebino odseva tvojega astralnega «jaza», da ti morem razložiti ves pojav. To, kar tu vidiš, je zgodovina tvojega duševnega razvoja v preteklosti in sedanjosti, toda tu so tudi znaki razvoja v bodočnosti. Te barve, ki jih vidiš na odprti jajčasti obliki tvoje bitnosti, so posledica dolgih in vztrajnih stoletnih naporov in postopnega izpopolnjevanja. Predno pa ti pojasnim pomen barv tvojega astrala, ti v kratkih besedah povem pomen prostih barv. Samo ob sebi se razume, da so njih premembe, prelivanja in zlivanja neštevne, kakor so različne stopnje zmognosti, popolnosti itd. človeškega duha. Tako na primer pomenijo črni oblaki v astralnem telesu sovraštvo in zlobnost; živordeča barva pomeni po različnih odtenkih jezo, ljubezen ali čuvstvenost; temnorjavna označuje skopost, sebičnost ali ljubosumje; svinčenosiva kaže utrujenost in onemoglost. Ta barva kakor tudi ona skoposti imata čudno svojstvo, da razpolagata z vzporednimi trakovi in v tem slučaju napravljata vstis, kakor da je njih povzročitelj zaprt v nekakšni astralni kletki. Oranžna barva kaže na ponos in častihlepje; zlatorumena, po stopnji bleeska in čistote, kaže stopnjo duhovnosti. Temnozeleno in siva barva sta barvi prekanjenosti in licemerstva,

a njih svetlejši odtenki izražajo ista čuvstva, samo očičena.

Višnjeva barva znači v splošnem pobožnost, toda po stopnjevanju gostote pomeni tudi fanatizem ali pobožništvo.

— Na temelju teh podatkov bova sedaj proučevala tvojo dušo in stopnjo tvojega razvoja. Najprej poglej si te živordeče lise, ki so raztresene po vsej prostornosti jajčaste oblike. Ti znaki neutročenega značaja kažejo, da si nagel in razdražljiv. Spodnji del podobe je ovit v oblacno maso temnorjavne barve, v katero se preliva slabotni sivozelena barvni odtanek, in kaže precejšnjo stopnjo sebičnosti in ljubosumja. Rujavina prehaja v rdečo liso, ki je spodaj temna, zgoraj rožnata; to dokazuje, da si še močno podvržen jezi in čuvstvenosti, toda da si tudi znožen ljubiti, dasi zmerno. Na tvojo srečo je zgoraj del jajca protutež podnjemu nezelenemu delu; zakaj glava je obdana z vrsto širokih žarkov, ki kažejo na neko stopnjo duhovnega razvoja in višjega stremjenja. Ta rumeni žarek z zlatimi odtanki pomeni tvoje veselje do učenja, očičenja in napredka; višnjevi žarek dokazuje zadostno pobožnost, da se moreš dvigniti k Božanstvu in izprošiti Njegovo pomoč. Toda temnoranžna barva, ki je potresena z malinovitimi in rujevinami madeži, kviri vse podobo in izdaja tvojo izredno nadutost, precejšnjo samozadovoljnost in takšno ljubezen, ki išče najprej lastno zadovoljstvo, a od bližnjega zahteva popolnoma nesebično čuvstvo in samozataje-

vanje. To je v splošnih potezah pomen tvoje astralne podobe, o tanjših in začasnih odtankih bova govorila pozneje. Zdjaj pa pojdiva, da se odpočiješ v svežem zraku, kjer lahko nadaljujete pogovor.

Baron je molče slušal; ko sta se na terasi posedla, je bil baron videti tako raztresen in zmeden, da se je gospod Zerald iz srca nasmeljal.

— Razvedri se, prijatelj, in povej, kaj te je tako silno ogorčilo?

— Nisem mislil, da sem tako hudoben, — je zašepetal baron v zadregi in nekoliko srdito.

— Jaz se ne čudim temu, zakaj tvoja aura je precej močno pobarvana z nadutostjo; toda ni vzroka, da se jeziš. Zmaga je že napol gotova, če je nevarnost poznana. Sedaj, ko poznaš svoje slabosti in jih moreš nadzorovati, ti je odprta sveta in razumna pot k izpopolnjevanju. V našem življenju igrajo misli glavno vlogo; to so nekakšni sliki, ki raznašajo po auri psihične spočetke. Ti veš, da vsaki vibraciji odgovarja dofočena oblika, a oblike, ki jih naša misel izobrazuje, se nam kažejo v raznovrstnih in zanimivih podobah. To ti pokažem v prihodnjih dneh.

Roteršild ga je goreče zahvalil, a v teku pogovora ga je vprašal, če mu je nadaljevači začete poskuse, ali mu učitelj odkazuje drugo delo.

— Da, začela bova z drugimi poskusi, — je odgovoril gospod Zerald. — Ko si se zdaj naučil opazovati astralno luč, moraš se naučiti še, da jo boš po svoji volji osredotočil in gospodoval z njo; kakor si že poskusil, so ti tokovi pokorni človeški volji,

ga imela ta naprava, ako bi redno poslovala. Zato bi se morala končno odločiti za zadosten in reden prispevek...

Tako je življenje tega dela našega ljudstva polno muk, skrbi in negotovosti. Vojna je bila zanje velika nesreča. Toda ne največja! Bliza se mu še večja, nepopravljiva — katastrofa. To je večno vprašanje vojne odškodnine. Ako se ne odvrne preteča nevarnost, se bo lahko reklo, da je prišlo pravo uničenje teh krajev...

In zares se je treba tu vprašati, ali bo ta zakon držal. Odgovor je le eden: ne more držati, ker bi bile njegove posledice katastrofalne. Naj to pojasnimo le na enem samem primeru: Občina, iz katere so oni štirje omenjeni oškodovanci, šteje 70 števil in pri vsaki hiši bo prebritek nad vojno odškodnino. Povprečno bi moral znašati okoli 10.000 lir na hišo. Vsega v skupni bi torej dolgovala cela vas banki gotovo nad 700.000 lir! Vseh prebivalcev šteje ona vas okoli 350. Tako dobimo torej sledečo sliko: Vsakemu posestniku je vojna razdejala vse: hišo, zemljišče, živino. Z vojno odškodnino so mu sezidali večino manj, nego je imel prej, a kot nagrada za to, da mu je vojna vse razdejala, da je moral v begunstvo, da je trpel po barakah, životaril in umiral, bi še prišlo po 10.000 lir na hišo ali 2000 na glavo dolga! In to poleg tega, da je vojni oškodovanec udarjen že z benedijskimi obveznicami, ki jih mora sprejemati a la pari, medtem ko veljajo v resnici le malo nad dve tretjini nominalne!

Če se vzame vse to v pretres, mora pač vsakdo uvideti, da je omenjeni zakon neizvedljiv, ako se noče upustiti vse kraje, ki so bili po vojni razdejani. In kar velja glede kršnega in nerodovitega spodnjega Krasa, velja (morda v nekoliko manjši meri) glede vseh drugih krajev, ki so bili razdejani. Vprašanje je povsod isto: kmet, ki se jedva živi, ki z muko in naporom odšteva davke, ne bo mogel plačevati teh prebitkov. To je izključeno in zato se mora to vprašanje drugače rešiti, ako se noče doživeti, rekli bi, škandala, da bo vzpostavitev po vojni razdejanih krajev pomenila popolno pogubo teh krajev. Na ta način vprašanje ni več krajevno, temveč zadobiva občedrjavni značaj, kar bo nalagalo državi dolžnost, da sama poseže vmes.

Najbolj so prizadeti seveda oni kraji, ki jih je vzpostavila Cerg, in zato je mnogo odvisno od izida likvidacije te zadruge. Vsekakor pa je to vprašanje eno najmučnejših in najkločljivjših vprašanj, od katerega bo odvisno bitje ali nebitje velikega dela naše dežele. «Edinost» je že l. 1923. opozarjala nanje in napovedovala nevarnost, ki zadobiva sedaj konkretne oblike. Zal da se tedaj prizadeti niso zavedali resnosti položaja. Sedaj pa je brez dvoma prišel hip, ko bo treba začeti resno akcijo, da se vojni oškodovanci rešijo nevarnosti. Mislim, da bi bil tu na mestu predvsem nastop vseh prizadetih občin, oziroma občinskih svetov, ki bi morali nemudoma zavzeti stališče in poučiti pristojne oblasti o pogubnem položaju, ki bi neizogibno sledil. Ta akcija naj gre sporedno z akcijo naših političnih organizacij in naših poslancev. Vlada se mora obvestiti vsestransko in z vseh poklicanih mest o pogubnosti takega položaja, zakaj tu ne gre le za gole bančne račune, temveč za gospodarsko bodočnost celih ozemelj.

To in ono Sorodniki predpotopnih živali

Jako prijetne kožuhe nosijo nekateri prebivalci otoka Guadalupe. Barve so ti kožuhi krasne, lepo rožnate kakor so cveti geranij (pelargonij). Poleg tega imajo še druge dobre strani ti kožuhi, zelo mehki so na primer in za vodo popolnoma neprodorni. In izključno samo ti nam malo poznani prebivalci zgoraj omenjenega otoka se postavljajo z njimi. Potem se zgodi tudi to: srečni lastniki teh kožuhov jih znajo spredaj na gobcu spodviti v odprtino dokaj obširnih ust, pa jih tam napihnejo tako, da jim neprimerno močno narastejo. Izpod tega resonančnega meha pošiljajo potem v svet strahovite glasove, kakršnih niso navajeni navadni morski psi. Ti kožuharji, veste, spadajo v družino morskih psov, a se od slednjih razlikujejo zlasti po svoji telesni ogromnosti. Angležji jim valed tega pravijo «slonovski tulnji». Njihov dom je na severni zemski polobli samo otok Guadalupe v Tihem oceanu. Guadalupe leži kakih 200 milj jugozapadno od kalifornijskega mesta San Diego, in je dvajset milj dolg, šest pa širok. Otok je vulkanske formacije in zelo pust kraj na naši zemlji. Naseljen je samo z nenavadnimi vrstami živali, ki se tudi ne počutijo dobro, ker izumirajo čedalje bolj. V prejšnjih časih je bil otok gosto obdjen z neko vrsto morskih psov, ki je dajala zelo

dragoceno kožuhovino. Baš ta okolnost je pa kriva, da jih danes ni več. Najmanj 200.000 kožuhov prinesli lovci od tam, ki bi po današnjih cenah bile vredne preko šest milijonov dolarjev. Poslednjega tulnja te vrste so videli na otoku v letu 1892. Številne ekspedicije so pozneje brez uspeha iskale na otoku to žival. Toda slonovskih tulnjev, katerih kožuhi niso posebno uporabni za milijonarke dame, je na Guadalupu jako mnogo. Toda tudi njim so lovci na kite napovedali iztrebljevalno vojno. Spoznali so namreč, da se da iz njihovih trupel izločiti precejšnjo količino olja, ki bi bilo marsikje uporabno. Potem je začelo pobiranje, ki se je končalo šele tedaj, ko se lov vesled malega številca živali ni več izplačal. Mislili so že, da so slonovske tulnje povsem zatrli, a usoda je hotela, da jih je vedno nekaj ostalo, ki so svoj rod zopet razmnožili. Ekspedicije, ki so o tem pobujanju sporočale mehiški vladi, so vplivale na slednjo in toliko, da je tedanji predsednik Obregón proglasil otok Guadalupe za državno rezervacijo. Brez izrecnega dovoljenja se zdaj ne sme nihče na njem izkrcati. Pobiranje slonovskih tulnjev je strogo prepovedano in istotako jih ne sme nihče vznemirjati na kakršenkoli način. Zakon ne vključuje samo otoka nego tudi tri milje širok pas morja okoli. Visoke kazni so bile določene za kršitelje tega varstvenega zakona.

Ko se človek nahaja med slonovskimi tulnji, se mu zazdi, da se je pomaknil nazaj v dneve jura in da živi sredi velikanskih dvoživk tistih dni, ko se je tvoril v zemlji premog. Slonovski tulnji se ne goljotjo tako kakor navadni sesavci, ki ob gotovih časih izgubljajo dlako. Mesto tega se jim v velikih ploskvah lušči koža z dlako vred, prav tako kakor se zgodi od solca ožganemu plavalcu. Po oluščanju je barva kože na skrajno hrupavem in zgrbančenem vratu svetlo rožnata, kakor so cvetovi pelargonij. Po ostalih delih trupla so živali svinčeno sive barve.

Gibljivi rillec, ki pri odraslem samcu doseže dolžino štiridesetih centimetrov, služi neki samo za trobentanje, ni opaziti, da bi bil v čem drugem koristen. Ko pa obide žival «muzikalno navdušenje», vrže glavo vznak, rillec spodvije v gobec in ga napihne kakor balonček. Izpod tega resonatorja pošilja potem v svet grozovite glasove, dokaj podobne tulecim siremskim sto metrov oddaljenega parnika. Rillec pri samcih je nepopolno razvit in to bi dokazovalo, da je pri nabiranju hrane nepotrebne. Navzlic temu, da je že marsikdo opazoval življenske navade teh nenavadnih živali, ni vendar bilo še nikogar, ki bi mogel povedati, od česa živijo in kako nabirajo živž. Ta žival je pač ena izmed naravnih skrivnosti.

Tudi ga ni bitja bolj brezbriznega na svetu kot je slonovski tuljenj. Njemu ni življenje drugo kot ena sama dolga doba lenega dremanja. Za obiskovalce iz tujih dežel se niti najmanj ne zmeni. V ameriškem zemljepisnem mesečniku «The National Geographic Magazine» (Washington) poročata G. Dallas in A. W. Anthony sledeče o teh živalih: «Slonovski tulnji leže v velikih čredah raztrešeni po obali. Človek misli na prvi pogled, da so mrtvi, pozneje se pa prepriča, da samo počivajo. Za nas se niso zmenili prav nič, ko smo hodili med njimi, skakali preko njih in jih fotografirali od vseh strani, niti tedaj se niso vznemirili, ko jim je ta ali oni član naše ekspedicije pritisnil na hrbet odmevajočo klofuto. Baš ta tako popolna odsotnost bojzani pred človekom je bila vzrok, da so tako lahek plen lovci, ki so jih pobijali zaradi njihovega olja. V začetku smo se čred, ki je štela 264 živali, približali z veliko previdnostjo, ker smo se jih bali vznemiriti, pozneje smo pa spoznali, da bi lahko streljali s kanoni okoli njih.»

Deset milijonov konjskih teči v kamenčku Proti koncu poslednjega stoletja je angleški fizik Sir Oliver Lodge objavil presenetljivo vest, da je ves eteralni prostor do skrajnosti nasičen z energijo ali skrito silo, ki je nedoumljivo orjaska. Po njegovih domnevi je okoli štirideset milijonov konjskih sil v vsakem kubičnem centimetru prostornosti. Teorija je ostala teorija, ki so jo nekateri znanstveniki podpirali, drugi pa pobijali. Toda devetnajsto stoletje je prišlo h koncu, ki ga je okronalo z odkritjem radioaktivnih tvarin. Raziskovanja znamenite poljske znanstvenice gospe Curie (rojene Sklodovske), potem Rutherforda in drugih so pokazala, da en gram skrivnostnega radija, ko se tekom dolge dobe spremeni v svinec, odda iz sebe velikansko množino treh milijonov konjskih sil. Tako je tu človeštvo nenadoma dospelo do takih količin energije kot jih je predvideval Sir Oliver Lodge.

Ce bi naše sonce proporcionalno imelo v sebi toliko radio-aktivnih tvarin kot jih ima naša zemlja, potem je rešeno vprašanje, odkod jemlje sonce svojo orjasko energijo, ki ne kaže, da bi se tekom tisočletij kaj zmanjšala. Solčna toplota se po tem pojasnilu poraja zopet in zopet po vsakem izgibanju tvarin v nič. Na podlagi tega je zavržena vsaka domneva, da se bo sonce nekoč ohladilo in da bo življenje na naši zemlji uničil neskončen mraz. Raziskovanje je šlo dalje. Dotaknilo se je temeljnih vprašanj, ki se nanašajo na pojme o času in prostoru. In tako se je v prvih desetih letih dvajsetega stoletja porodila in oblikovala teorija o relativnosti, s katero je tako znano zvezano ime nemškega znanstvenika Einsteina.

Temeljni zakoni, ki se nanašajo na pojmovne energije in tvarine, se razširjajo v nov, obširnejši zakon, ki pravi, da sta energija in tvarina le dve različni obliki nekega še nepoznanega bistva. Tvarina lahko izgine tako, da ne pusti za seboj popolnoma ničesar in se po določenem zakonu proporcije zopet pojavi kot karkoli. Breztelesna energija se lahko spremeni v maso. En gram katerekoli tvarine, naj bo voda ali zrak, pesek ali vrtna prst, mora v soglasju z novo teorijo zapustiti za seboj 34 milijonov konjskih sil, če hoče izginiti in tako se drugo vprašanje, druga uganka približuje svoji rešitvi. Kaj nastane iz tiste energije, ki jo v nedoumljivih množinah neprestano pošiljajo v vesoljstvo nešteta sonca? Jako blizu smo možnosti odgovora na to vprašanje. Nekatje v neskončnem mrazu vsemira se bo ta energija spremenila zopet v maso in bo dobila morda obliko svetilkajoče se spiralne nebuše, iz katere se bodo rodili novi svetovni sistemi. Napredujoče znanje rešuje doslej nerešene uganke sveta. Atom, ki je bil tako dolgo smatran kot najmanjši nedeljiv delec tvarine, se sedaj razodeva kot jako komplicirana stavba; nič več ni neizrečni droben enota prašek pač, pa pravcati solčni in planetarni sistem neizmerne drobnosti. Elektron, ki je količina ne-

gativne elektrike, ki pleše in kroži okoli količine pozitivne elektrike, predstavlja tako en atom vodika. In jako živahno kroži ta elektron okoli svojega jedra (količine pozitivne elektrike), kajti nič manj kot šest bilijonov poti okoli njega napravi v teku ene sekunde. Silovita je tista vez, ki ga drži le jedru, da ne odleti. In čim večja je komplicitnost takega drobčenekega svetovnega sistema, tem večja je atomaka teža tvarine, ki jo sestavlja. Uranijev atom ima na stotine planetov, ki drvijo okoli svojega pozitivnega jedra na sredi. Struktura tega atoma je tako komplicirana, da ga sama uničuje. Tekom dolgih milijonov let odletajo iz njega cela sonca in komplicitnost je vedno manjša. To pojasnjuje zakaj radio-aktivne tvarine neprestano razpadajo in sproščajo pri tem atomsko energijo, ki jo opazimo.

Toda kakšna sredstva posejemo, s katerimi bi mogli kontrolirati ta orjasko močni vir atomske energije in ga izrabiti v našo korist? Če je hipoteza pravilna, tedaj bi prosti elektroni, ki bi jih z njihovo svetlobi podobno histrostro namerili proti svetovnim sistemom atomov, povzročili prav tako sorazmerno katastrofo v njih, kakršno bi napravil roj kometov, ki bi nenadoma pribrel na pot našega solčnega sistema. Poedine električne količine bi bile izrgane iz sistema, kakor bi v slučaju našega solčn. sistema lahko roj kometov iztrgal iz njega planet Jupiter ali Saturn ali Venero ali našo zemljo in ga odnesel s seboj.

Ta je zaključek teorije, ki jo je eksperiment čudovito potrdil. V zraku izrpani katodni cevi so razbili atomski sestav dušika in ga predelali v priprostejše oblike vodika in helija. Istotako so zdrobili atomski sestav klora in napravili iz njega dva doslej povsem nepoznana nova atoma. Samo do tu smo danes prišli. Preostaja nam pa upanje, da bo današnja doba znanosti korakala še više in dalje in da morda ne bo dolgo, ko bo mogoče namenoma in pod kontrolo zdrobiti atomske sestave različnih tvarin. Prišli bomo tedaj do neizčrpnih virov energije. Kakor pest velik kamen, ki ga bomo atomsko uničili in spremenili v nič, nam bo dal količino sile, za kakršno mora danes več stotin premogarjev kopati globoko pod zemljo noč in dan skozi mesece dolgo. Skratka energijo, ki jo danes dobimo iz stotin ton premoega s tolikimi stroški in s tolikim trudom, bomo pozneje dobili iz neznatnega kamenčka, ki ga vrže otrok za ptičec.

Izbrpek iz «Die Woche» — F. M. Ali veste da bi z disintegracijo (razpadom) iste količine iz njega potom atomskega razpada, razsvetljevali z električnimi lučmi 21.666 hiš skozi eno leto? da bi z disintegracijo (rapadom) iste količine zlata dobili dovolj moči za pogon velikega parnika okoli sveta? Alkimisti starih časov so poskušali napraviti zlato iz cenejih tvarin; moderni alkimisti ga pa poskušajo uničiti in porabiti namesto njega njegovo energijo. Kar bi od zlata ostalo bi bila neka svincu podobna kovina. Atomska energija čnega grama zlata je tako velika, da bi gnala navaden aeroplan raz naše semlje na luno in nazaj šestintridesetkrat preden bi se izrjala. F. M.

DAROV Objava v št. 178, da je daroval g. Ivan Zwölf v Postojni L 47. — za Solsko društvo se mora glasiti pravilno: Ob priliki izleta na staro-raško gmajno se je nabralo na predlog g. Josipa Vadnu L 47. — za «Solsko društvo». Spominjate se «Solskega društva»: kulturno osvojeva naša narajša! Ker g. Alojzij Kodrič ni hotel plačila za izročeno seme, daruje Ivan Cink Lit 10.— Gregor Trkan daruje 50.— lir; Albert Domladis Lit 100.0. Srčna hvala vsem!

Borzna poročila. Zürich, 12. avgusta. Italija 18.5975; London 25.02; Pariz 24.176; New-York 6.15; Beograd 9.211/2.

Naša zavarovalnica „UNION“ je največja svetovna zavarovalnica. Delniški kapital Fr. 20 Milijonov, zav. kapital v veljavi čez 70 Milijardov Fr. Ustanovljena 1828. Generalni zastopnik AVGVST RAVNIK - GORICA Via Barzellini št. 2, I. 43 — Zastopniki se še sprejemajo.

Zaloga domačih vin. Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Viale XX settembre 94 (prej Acquedotto) na drobno in za družine Via Giuliani 32. - Telef. 2-41. Priporoča se lastnik PR. ŠTRANCAR.

ZOBOZRAVNIK DR L. MERMOLJA specialist za zobne in ustne bolezni sprejema v Gorici na Travniku št. 5, II. od 9-12 in od 3-5 (67)

Predno kaj nakupite, obiščite Veliko skladišče pohištva tvrdke ALESSANDRO LEVI MINZI Via Bellotti št. 1 - Via Makanton št. 7-13 Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v velikih izberah.

H. Petrič v Postojni priporoča za birmo svojo veliko zalogo raznovrstnih ur in zlatenine po najnižjih cenah, kakor tudi prave živalne stroje „Singer“ na obroke. (559)

Klobučarnica RIZZO Trst, Via Scalinata 2 PODRUŽNICA Via Arcata 10 z veliko izbero klobukov in kap Najnižje cenc. (586)

Pravimo Vam samo to: Predno kupite (48)

Pohištvo ogledjte si največjo izbero pri M. STEINER Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

AUTOMOBILNA PROGA Trst-Lokev-Divača-Senožeče Lastnik R. Brunelli & C., Trst, Via U. Foscolo Garage Vecile, Telefon št. 606 VOZNI RED:

Table with columns: Cena Lir, Voznja, POSTAJE, Voznja, Cena Lir. Rows include Trst, (P. Oberdan), Bazovica, Lokve, Divača, Senožeče.

Cena minimalna za vožnjo L 2. Lastki za tja in nazaj: Trst-Divača in obratno L 14. Trst-Bazovica in obratno L 17. Trst-Lokve in obratno L 14. LASTNIK.

Ako kvarijo vaš obraz mozolčki madeži pege trdnice efells bule tvori ecezemi

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehko-ki kože in ki se porajajo posebno v vročih mesecih vsled močnega solca, se zdravijo uspešno z antifedidno vodo «Pertinax», ki je gotovo sredstvo, rabljivo z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrirana zadruza z omejenim poroštvom uraduje v svoji lastni hiši ulica Torrebiana 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjizice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 4% večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema «dinarje» na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plača zavod sam. Daje posojila na vknjizbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru. Na razpologo varnostne celice (safe) Uradne ure za stranke od 8 1/2 do 13 in od 16 do 18. Ob nedeljah je urad zaprt. Štev. telef. 25 - 67. Najstarejši slov. denarni zavod

Občeznana čevljarnica L. REBEZ 576 Trst, samo v ulici Carducci 38 Moško, žensko in otroško obuvalo in coklje po izredno znižanih cenah. Sprejemajo se naročila po meri. Prodaja nastrojanih kož na drobno in debelo.

DAROV ZA BIRMO velika izbira, cene nizke Ivan Bizjak, Postojna

KRONE po 2.30 plačuje

ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2 prvo nadstropje Pazite na naslov! (63) Pazite na naslov!

Priporočljive tvrdke „Adria čevlji“ trgovina

GORICA — Corso Verdi 32 Posebnost: Velika zaloga raznih čevljev za sport Narodna tiskarna združena s knjigovoznico

GORICA — Via C. Favetti 9 Narodna knjigarna združena s papirnico GORICA — Via G. Carducci 7

BREŠČAK ANTON Zaloga in tovarna pohištva GORICA — Via G. Carducci 14

Brata CEJ slikarja GORICA — Via Ascoli 5

KRUŠIČ in SIN krojaška mojstra GORICA Corso Emanuele III. 37

ŠULIGOJ JAKOB urar in zlatar GORICA — Via Carducci 19

SAUNIG BRUNO Zaloga usnja, čevljarskih in sedlarskih potrebščin, sveč, voska i. t. d. GORICA — Via G. Carducci 7

ANTON KOREN nasi. Zaloga stekla, porcelana in kuhinjske posode GORICA — Via G. Carducci 4

KERŠEVANI JOSIP Dvokolesa, živalni stroji, puške GORICA — Piazza Cavour 9

ČUK ELIJA živalni stroji in dvokolesa GORICA — Piazza Cavour št. 9

DRAŠČIK KARL pekarna in slaščičarna GORICA — Via Carducci 21.

PAHOR LOJZE najmodernejša krojačnica v GORICI — Via Morelli 4.

JAKOB BRATUŽ pekarna in slaščičarna GORICA — ul. Mamelli 6. (Solska ul.)

MAVRICI ANDREJ manufakturna trgovina GORICA — Via Carducci 3.

ZOTTER LUDVIK brivec GORICA — Piazza Vittoria (Travnik) 17.

Brata ZOTTER man. trgovina združena s krojačnico GORICA — Piazza Vittoria (Travnik) 17. Kje se dobro je in pije?

MOLAR JOSIP Gostilna GORICA — Via Monache 11.

KAREL SOSIČ gostilna «Al buon Arrivo» TRST — Via Ghega 9 v bližini centralnega kolodvora.